

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel București
 ALEX. CERBAN Dr. în Drept din Paris ALFRED JUVARA IOSEF G. COHEN TR. ALEXANDRESCU V. ANGHELOVICI EUG. EMMANUEL
 Profesor Universitar Dr. în Drept din Paris Avocat Post-Prim-Presed. Trib. Avocat Avocat Dr. în Drept din Paris Dr. în Drept din Paris Avocat
 Avocat Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LEVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
 „ Magistrat și Avocați fără supl. 150 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

**APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
 București, Arta, 5 și Rahovei, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 18/29 —

A apărut ediția II-a **Asupra contractului de locațiune** de d-l N. Jac Constantinescu, Consilier la Curtea de Apel Galați.

Lucrarea a fost revăzută, adăugată și complectată cu doctrina și jurisprudența până la zi, cu toate legile, decrete-legi și regulamente în legătură, și *Taxele de timbru pentru asistența socială*, dublând volumul.

Această operă s'a tipărit în atelierele Soc. anonime *Curierul Judiciar*. București, Rahovei 5, unde se pot face comanda. **Prețul 30 lei**, plus 2 lei porto poștal.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să *trimită* achitarea **abonamentului prin mandat poștal**, direct la administrația ziarului „*Curierul Judiciar*”, București, Rahovei 5, notând pe coturul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No.”

SUMAR

— Convențiuni relative la proba liberațiunii debitorului de d. avocat H. Aznavorian;

JURISPRUDENȚA :

— Curtea de Casație s. II: *Gheorghe Cojan zis Crețu cu Ministerul Public* (Mandat de arestare, Reconfirmare. Termen expirat. Forță majoră. Nulitatea mandatului. Liberarea preveniului. Art. 97 și 118 pr. penală) cu o *Notă* de E. C. Decusară;

— Curtea de Casație s. I: *A. Sinadino cu Maria Schweifer* (Acte scrise depuse de parte. Respinger acțiunii fără a se examina aceste acte. Nemotivare. Casare. Art. 456 pr. civ. rusă);

— Curtea de Apel Chișinău s. I: *A. Sinadino cu Maria S. Schweifer* (Cazurile în care mai multe persoane pot intenta o singură acțiune. Drepturile coloniștilor germani și austro-ungari emigrați în Basarabia cu privire la dobândirea imobilelor rurale. Cui și în ce condițiuni puteau fi instrăinate pământurile «Nadels»? Condițiunile în care trebuiau făcute contractele de arendă, dacă erau pe termen mai mare de trei ani și valoare de peste 300 ruble. Abrogarea de către Statul român a legilor excepționale edictate de guvernul rus în contra emigranților germani și austro-ungari aflați în Basarabia. Art. 151 pr. civ. rus, 822 și 890 din codul pen. rus, vol. IX și legile excepționale din 2 Februarie și 13 Dec. 1915; art. 1702 și 1709 c. civ. rus și decretul-lege român 4236/919) cu o *Notă* de d. avocat Eugen Emmanuel;

— Trib. Bacău s. II: *S. Filderman cu B. Klein și A. Moscovici* (Nepreluarea termenului de arendare a unui fond industrial (moară), cu o *Notă* de A. V.

— Trib. Fălciu: *Ministerul Public cu Grigore Româ și Trib. Ialomița s. I: Cristea G. Simopol cu Ministerul Public* (Dacă procurorul are dreptul de a face apel contra hotărârilor comisiunii de judecată a speculanților? Art. 7 și 8 din decretul-lege 2989/919), cu o *Notă* de E. C. Decusară.

— Bibliografie. Conferințele de la Baroul de Ilfov.

CONVENȚIUNI RELATIVE LA PROBA LIBERAȚIUNEI DEBITORULUI

Recenzie a lucrării: *Des Conventions relatives à la Preuve de la libération du débiteur*, de G. SESCOIREANU, teză de doctorat reținută și laureată de Facultatea de drept din Paris la Concursul general de teze pe anul 1920 [ed. Duchemin, 18 Soufflot-Paris, pg. 256].

Art. 1169 c. civ. (comp. 1315 c. civ. fr.) obligă pe cel ce face o propunere înaintea judecăței să o dovedească. Acest text, fundamental pentru valorificarea celui mai modest drept în justiție, dă naștere în practică la greutăți de interpretare, deși enunțarea sa pare destul de lămurită.

Două mari chestiuni se desprind din coprinsul art. 1169 c. civ. și anume: a) Cine trebuie să facă dovada? și b) ce trebuie să dovedească acel ce are sarcina probei?

a) Cine trebuie să facă dovada? Răspunsul art. 1169 civ. este categoric: „cel ce face o propunere înaintea judecăței”. *Bonnier et Larnaude*, (Tr. des Preuves, No. 36, p. 21) întemeiază această formulă simplă pe un principiu de rațiune și de siguranță socială și *Le Gentil* (Essai historique sur les preuves, p. 3, 84 și 119) ne convinge cu savantul lui studiu că cele mai mari proape, în toate epocile, au respectat adagiul latin „*probatio incumbit ei qui dicit*”. Într-o formulă mai largă putem spune că cel ce vine în fața judecătorului să prezintă un drept, care ar modifica cât de puțin statu-quo existent, adică raporturile normale stabilite, este obligat să dovedească faptul ce invocă pentru obținerea aceluși drept. În raporturile obișnuite indivizii nefiind datori unii către alții, nici legați între ei prin diferite convențiuni, urmează că cel ce vine la judecată să reclame o plată sau executarea unei convențiuni să-și dovedească mai întâiu creanța sau contractul ce invocă.

Textul nostru e mai simplu ca cel corespunzător francez. Art. 1315 civ. fr. conține două aliniate: în primul obligă pe cel ce reclamă executarea unei obligațiuni să o dovedească; în al doilea, obligă pe cel ce se pretinde liberat să dovedească plata sau faptul care a produs stingerea obligațiunii sale. Găsim bună simplificarea adusă de legiuitorul nostru, căci debitorul care se pretinde liberat face o propunere nouă, după ce mai întâiu creditorul stabilise raportul de obligațiune dintre ei (*reus in exceptione fit actor*).

Reclamantul, căci el propune la judecată, va fi trimis

să dovedească pretențiunea sa. Acest principiu, respectat în decursul secolilor trecute și menținut încă azi în legislațiile străine, nu e în afară de atacurile criticei juridice. Un reclamant cu o cauză dreaptă poate să piardă procesul din pricina insuficienței mijloacelor sale de probațiune sau, în unele cazuri, să fie chiar în imposibilitate de a face vre'o dovadă. Se cunosc dificultățile de probă pentru reclamant în materie de accidente, de caz fortuit, de forță majoră și atunci când nu are puțință să obțină o probă preconstituită. Se cunosc de asemenea ingenioasele teorii în domeniul responsabilității,¹⁾ tinzând toate să înlăture aplicațiunea art. 1169 c. civ., pentru a pune sarcina probei în spinarea părâtului. Profesorul francez R. Demogue (Notions fond, en Droit privé p. 545) se revoltă contra concepțiunii prea individualiste care este la baza art. 1315 civ. fr. (1169 civ. rom.) și consideră acest text „un pis aller pitoyable, qu'il ne faut admettre que faute de mieux”. Neînpătâșind această severă apreciere, suntem totuși de acord cu fostul nostru profesor când mai departe (op. supra cit. p. 549) ne spune că în contra regulilor admise în materie de probe luptă tendințe inconștiente pentru a face să prevaleze soluțiuni mai bine adaptate la dificultățile din viața practică²⁾. Având dar în vedere greutățile inevitabile unei aplicațiuni uniforme a principiului cuprins în art. 1169 c. civ., trebuie să admitem ca părțile interesate să se gândească la o modificare a dispozițiunilor legale și ca pe cale convențională, indirectă, și tacită să schimbe sarcina probei după nevoile lor particulare și după împrejurările de fapt ale cauzei.

b. Ce trebuie să dovedească acel ce are sarcina probei? Art. 1169 c. civ. ne spune că trebuie să-și dovedească propunerea, fără nici o altă precizie. Aubry și Rau (Droit civil, § 749, p. 157, ed. 4) cer reclamantului să dovedească numai nașterea dreptului ce pretinde și R. Demogue (op. supra cit., p. 547) se mulțumește cu dovada probabilității nașterii dreptului invocat.

În dreptul aplicat nu se poate cere reclamantului dovada completă, absolută, a dreptului său, aici ar însemna să fie supus la greutăți prea mari. În pură teorie, acel ce vine să invoace un contract ar trebui să probeze existența contractului, condițiunile lui de formațiune, lipsa de vicii a consimțimintelor date, că este încă azi în vigoare și că el creditor este juridiceste și fiziceste același din ziua încheerii contractului. Aceasta este dovada completă și nimeni nu se gândește să o pretindă. Chestiunea delicată ne apare atunci astfel-enunțată: ce cantitate de elemente de convingere trebuie să prezinte părțile în justiție pentru a dovedi îndeajuns drepturile ce invoacă? Reclamantul trebuie să dovedească numai nașterea dreptului său și incumbă părâtului să probeze excepțiunile de opus, motivele de anulare, cazurile de stingerea obligațiunilor și orice altă propunere cu scop de a arăta că dreptul pretins de reclamant este paralizat sau stins în ziua procesului. Astfel, cel ce invoacă o creanță nu trebuie să probeze că a fost plătit; cel ce invoacă un contract nu trebuie să probeze că consimțământul e lipsit de vicii și cel ce invoacă prescripțiunea nu trebuie să probeze neîntreruperea ei. Proba, după cum vedem, se descompune și se repartizează între reclamant și părât, după cum va fi vorba de naștere a sau de stingerea dreptului litigios. Această chestiune a descompunerii probei (idee manifestată în cele două aliniate ale art. 1315 c. civ.

fr.) există în fiecare proces și nu este ușor de hotărât momentul când proba trebuie să treacă de la o parte la alta, având în vedere că întotdeauna fiecare vrea să arunce toate greutățile probațiunii în sarcina adversarului.

Convențiunile relative la proba liberațiunii debitorului își vor propune să modifice, în limita permisă de relațiunile juridice neguvernate de dispozițiuni imperative de ordine publică, regulile legale riguroase prescise pentru proba liberațiunii, pentru a le adapta la nevoile părților și la împrejurările de fapt ale cauzei. Știința juridică, în ultimă analiză, nu este decât un vast arsenal de mijloace pe care dreptul le ține la dispoziția părților pentru realizarea scopurilor ce urmăresc în viață. Printre aceste mijloace, convențiunea este cel mai mlădios și cel mai eficient și este natural ca părțile să o întrebuințeze și în domeniul probelor pentru a hotărâ cine să aibă sarcina dovezilor și din ce trebuie să se compună probațiunea.

Poate convențiunea să aibă un rol în materia probelor? Răspunsul este afirmativ și se sprijină pe distincțiunea fundamentală între „mijlocul” de probă și „faptul” ce trebuie dovedit pentru câștigarea cauzei și pe natura adevărată a probei și a certitudinii judiciare.

„Mijlocul” sau „procedul” de probă este prevăzut și regulamentat de legiuitor în art. 1170—1222 c. civ. și în procedura civilă. Sunt mijloace de probă: înscrisurile, dovada cu martori, prezumpțiunile, mărturisirea și jurământul. Admisibilitatea, administrarea și valoarea probantă a unora din aceste dovezi sunt întocmite de legiuitor prin dispozițiuni imperative pentru judecători și pentru particulari. Este ușor de înțeles că nu aceste dispozițiuni vor căuta părțile să modifice și că vor fi ineficace convențiunile lor. Deci, tot ce privește mijlocul de probă, considerat ca instrument legal de dovadă, rămâne în afara de convențiunile înpricinaților.

„Faptul” de probat nu face nicăieri obiectul preocupărilor legislative, deși în practică este de o importanță capitală. În fie ce proces, de ori ce natură ar fi, totul se învârtește în jurul unui fapt precis, de dovedirea căruia depinde soarta cauzei. Debitorul care se pretinde liberat trebuie să dovedească faptul precis care a stins obligațiunea sa, de pildă: că a plătit direct pe creditor; că a plătit din ordinul său pe un altul, că a avut loc o compensație, o confuziune, o donațiune etc. Să luăm un exemplu. Un unchiu constituie nepoatei sale, care se mărită, o dotă în bani și stipulează în contractul de căsătorie, care este mai întotdeauna anterior celebrării, că „singur faptul celebrării căsătoriei va ține loc pentru el de chitanță pentru plata dotii”, adică, atribue putere liberatorie celebrațiunii ce va avea loc³⁾. Această clauză, des întrebuințată în contractele matrimoniale franceze, dă naștere la mari dificultăți de probă. Celebrațiunea căsătoriei a avut loc și unchiul găsește de cuviință să nu plătească în realitate dota, crezându-se la adăpostul clauzei înserate în contract. Sotul nepoatei sale, răspunzător de dotă și obligat de a face diligențe pentru obținerea ei (cf. art. 1277 civ. rom. și 1569 civ. fr.), va acționa pe constituant în judecată pentru ca să se achite. Sotul reclamant trebuie să dovedească dreptul la dotă și bine înțeles că va invoca contractul de căsătorie în care constituantul a promis dota.

Constituantul, la rândul său, trebuie să dovedească liberațiunea sa și vom vedea care este faptul precis ce trebuie să dovedească în acest scop. Dacă am face abstrac-

1) V. excelenta teză E. Triandafil, *L'idée de faute et l'idée de rigueur comme fondement de la Responsabilité*, 1914 Paris.

2) J. Benthon, *Tr. des Preuves judiciaires*, t. II, p. 12, trad. fr. Dumont, atacă art. 1315 civ. fr. pentru că favorizează pe părăți adevărați beați possessores. Reclamantul trebuie favorizat, căci el vine în mod neforțat la judecată și s'a constatat că sunt mai numeroase cauzele câștigate de reclamant și de cât de părăți.

3) V. jurispr. fr. cas civ. 19 janv. 1836. S. 36. 1. 198, D. 86. 1. 73; Cas. req. 22 fev. 1860. S. 60. 1. 433; Bordeaux, 29 mars 1851. S. 51. 2. 520; —Gand, 23 mai 1881. *Pasicrisie Belge* 1882, 2. 10; —Cas. req. 23 août 1882. S. 83. 1. 25 și nota; —Cas. civ. 2 mars 1914. D. 1917. 1. 187; —Alexandresco, *Drept civil român* t. VIII, p. 426, nota 2.

fiune de clauza acceptată în contractul de căsătorie, ar trebui ca cel care a constituit dota să dovedească că a numărat-o sofului în drept să o primească și să prezinte chitanța liberatorie. În speța ce analizăm, sarcina constituantului se ușurează și va reuși să creze în favoarea sa o prezumție de liberațiune, prezentând contractul de căsătorie cu clauza „că singur faptul celebrării va fiine loc pentru el de chitanță pentru plata dotei” și actul stărei civile care constată faptul celebrării. Faptul precis pe care trebuie să l stabilizească constă în faptul (debitor al dotei față de sofi) este celebrarea căsătoriei. De ce acest fapt este liberator ? pentru că aceasta a fost voința ambelor părți când au redactat și subscris contractul matrimonial. Convențiunea a avut ca scop să precizeze faptul liberator pentru debitorul dotei, să-i ușureze sarcina creșd în favorul său o simplă prezumție liberatorie juris tantum, rămânând ca soful să dovedească că numărarea reală a dotei nu a avut loc. Repartițiunea legală și normală a probei este schimbată pe cale convențională, căci vedem pe debitor dispensat să probeze liberațiunea sa și pe creditor obligat să dovedească că nu a primit dota / Planiol (Revue Critique, 1883, p. 670 și 1886 p. 609) spune că părțile prin clauza de mai sus stabilesc o prezumțiune convențională de liberațiune, făcând să rezulte dintr-un simplu fapt (celebrarea căsătoriei) dovada unui alt fapt (plata dotei).

Convențiunea părților nu va încerca să modifice dispozițiunile legale relative la diferitele „mijloace” de probațiune. Clauza de care ne-am ocupat, și care este un exemplu de convențiune relativă la proba liberațiunii debitorului, nu modifică întru nimic valoarea probantă a contractului de căsătorie sau a actului de celebrare, luate cu instrumente de probațiune. De asemenea, convențiunea părților nu privește nici admisibilitatea sau administrarea dovezilor. Toate aceste chestiuni sunt în mod imperativ regulamentate de legiuitor. Repartizarea sarcinei probei și determinarea faptului ce trebuie dovedit pentru câștigarea cauzei sunt chestiuni pe cari particularii pot să le rezolve prin diferite convențiuni, pentru a le adapti la nevoile lor și la împrejurările de fapt. Sumner-Maine (Etudes sur l'Histoire du Droit, p. 333) într-un studiu al probelor, recomandă a fi în tot timpul atent la distincțiunea fundamentală între „mijlocul” de probă și „faptul” ce trebuie dovedit, căci astfel toată teoria probelor judiciare devine obscură și dă naștere la erori de clasificare în domeniul legislației.

Am zis mai sus că rolul convențiunii în domeniul probelor depinde și de natura adevărată a probei și a certitudinii judiciare.

Toată materia probelor judiciare are la bază ideea că părțile în cauză sunt stăpâne pe dovezile lor ca și pe drepturile lor și certitudinea conținută în hotărârea judecătorului nu este în realitate de cât o simplă probabilitate de drept.

Părțile fiind stăpâne pe drepturile și dovezile lor, nu vor veni la judecată de cât dacă voesc, atunci când voesc, cu faptele care le convin și cu mijloacele de probațiune ce sunt hotărâte să întrebuișeze. Incepând procesul, judecătorul e ținut numai să asiste la duelul părților, fără a avea, în principiu, dreptul de intervenire în administrarea probelor. Judecătorul, neputând să țină seamă de cunoștiința personală ce poate să aibă despre faptele ce se dezbate în fața lui și fiindu-i riguros interzis să caute dovezile necesare în cauză, nu poate nădăjdui să obție de cât o simplă probabilitate de drept. Adevărata certitudine (adaequatio rei et intellectus) nu poate să existe în hotărârile civile, din momentul ce judecătorului nu-i este permis să merge liber către dânsa. Cu totul altul este rolul istoricului și alta e natura dovezilor în istorie, cea mai neînsemnată afirmațiune în această materie fiind

mereu confruntată, combinată și controlată în cursul generațiilor ce se succed. Adevărul istoric trebuie să fie neinfluențat de voința personală a celui ce îl urmărește și îl formulează.

Din această comparație reiasă caracterul adevărat al probei și al certitudinii judiciare. Voința omului, fie el judecător sau parte în cauză, este la baza acestor două noțiuni. Judecătorul civil nu poate să aprecieze de cât dovezile exclusiv prezintate de părți; e ținut de norme legale relative la valoarea probantă a dovezilor aduse în proces; e ținut să formuleze adevărul când termenile expiră, fără a mai putea cere verificări necesare întimei sale convingeri. Prin puterea legei, într-un interes de siguranță generală, hotărârea judecătorului trebuie să fie considerată drept certitudine (pro veritate haberi debet). În realitate, această prezumție formulare a adevărului nu este decât o simplă probabilitate. Aceasta fiind mersul probei civile, ne pare necontestat că părțile pot prin convențiunile lor să modifice regulile relative la sarcina probei, adaptându-le la nevoile lor și la împrejurările de fapt ale cauzei.

Acesta este raționamentul de bază al întregii lucrări, sprijinită în întregime pe jurisprudență (p. 72—241) și socotim că luminează în mod deosebit întreaga teorie a probei civile.

H. AZNAVORIAN
Doctor în Drept. Fac. din Paris
Avocat

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. II

Audiența dela 7 Decembrie 1920

Președenția d-lui G. STOICESCU, președinte
Dec. No. 1719

Mandat de arestare. — Reconfirmare. — Termen expirat. — Forță majoră. — Nulitatea mandatului. — Liberarea preveniului. — Art. 97 și 118 pr. pen.

Conform art. 97 și 118 pr. pen. preveniul este de drept liber dacă Tribunalul nu decide imediat menținerea arestării în termen de o lună dela ultima confirmare a mandatului de arestare. Forța majoră invocată de Tribunal la ziua confirmării și dedusă din împrejurarea că dosarul cauzei se află reținut de camera de acuzare, nu poate acoperi nulitatea mandatului nereconfirmat în termenul prescris de lege, de oare-ce tribunalul trebuia să aprecieze necesitatea menținerii mandatului, în lipsa dosarului, pe temeiul raportului judeului instructor, pe apărarea inculpatului și pe concluziunile Ministerului public.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Gheorghe Cojan și Crețu ast-fel motivat :

I. «Violare art. 97 și 113 din pr. pen., prin aceea că, deși mandatul de arestare emis contra mea de judecătorul de instrucțiune nu a fost reconfirmat în termenul de o lună prevăzut de lege, ceia ce atragea de drept libertatea mea, Tribunalul și în urmă Camera de acuzare reconfirmă mandatul de arestare.

II. «Exces de putere și nemotivare, prin aceea că, deși am invocat nulitatea mandatului de arestare pe temeiul art. 97 și 113 din pr. pen. Camera de acuzare nu discută și nu motivează hotărârea sa în privința acestui mijloc de apărare, ceia ce constituie un vădud exces de putere și o violare a dreptului de apărare.»

Având în vedere că rezultă din deciziunea Camerei de punere sub acuzare, supusă recursului, că recursul

a fost arestat de Judecătorul de Instrucțiune al Trib. Buzău cu mandatul No. 6452 din 21 Iunie 1920, confirmat de Tribunalul, pentru faptul că a dat găzduire altor preveniți asociați pentru săvârșirea de tâlhărie și furturi; că împlinindu-se o lună, mandatul a fost reconfirmat de Tribunalul prin jurnalul No. 4712 din 22 Iulie 1920; că împlinindu-se a doua lună, Judecătorul de Instrucțiune cu raportul din 21 August cere Tribunalului reconfirmarea iar acesta amână rezolvarea cererii până la sosirea dosarului de la Camera de punere sub acuzare; ca dosarul sosind la instrucție în ziua de 11 Septembrie, judecătorul de instrucție, după ce rezolvă alte cereri de liberare provizorie pe canțiune, între care și cererea recurentului prin ordonanța de respingere din 15 Septembrie, trimite dosarul la tribunal pentru confirmarea mandatelor altor preveniți: Fănică G. Mihai și Dinu Cristea; că, în fine, după intervențiunea Tribunalului cu adresa No. 5021 din 17 Sept., judecătorul de instrucție trimite tribunalului dosarul pentru reconfirmarea mandatului emis contra recurentului, iar tribunalul reconfirmă acest mandat prin jurnalul No. 6248 din 18 Septembrie 1920.—

Că în contra acestui mandat făcându-se apel la Camera de acuzare, această instanță menține arestarea și omite să se pronunțe asupra cererii recurentului de a fi pus în libertate într-un cât mandatul nu a fost confirmat de tribunal în termen de o lună conform art. 113 din proc. pen.;

Considerând că după art. 97 și 113 pr. pen. prevenitul este de drept liber dacă tribunalul nu decide motivat menținerea arestării în termen de o lună de la ultima confirmare a mandatului de arestare;

Considerând că forța majoră dedusă din împrejurarea că dosarul cazului a fost reținut la Camera de punere sub acuzare, este un simplu pretext; că potrivit legii, tribunalul trebuia să aprecieze necesitatea menținerii mandatului pe temeiul raportului Judelei Instructor, pe apărarea deținutului și pe concluziunile Ministerului public într-un cât dosarul lipsea;

Că, în speță, de la 22 Iulie, data jurnalului de reconfirmare No. 4712 până la 18 Septembrie trecând mai mult de o lună de zile, fără ca mandatul de arestare să fie reconfirmat, mandatul de arestare în chestiune își pierde puterea lui legală; că arestatul trebuia să fie pus în libertate imediat după expirarea termenului în interior căruia tribunalul trebuia să-l confirme;

Că, Camera de punere sub acuzațiune confirmând un mandat ce de drept își pierduse forța lui legală, a necotit art. 113 din pr. pen. și a comis un exces de putere nemai putând reinvia un mandat devenit nul prin întârzierea sau neglijența de a-l confirma în termenul legal;

Că, dar, recursul făcut de Gheorghe Cojan zis Crețu fiind întemeiat, urmează a se declara nul mandatul de arestare No. 6452 din 21 Iunie 1920 emis contra sa de judele de instrucție al Tribunalului Buzău.

Pentru aceste motive Curtea, admite recursul, etc.

NOTA.— S'ar părea că Inalta Curte de Casație prin deciziunea ce o adnotăm a revenit asupra jurisprudenței sale constante, că lipsa dosarului de fond care se găsea la Camera de punere sub acuzare în ziua reconfirmării mandatului de arestare, poate să constituie un caz de forță majoră, care să îndrituească pe Trib. a se pronunța legal a doua zi, fără ca mandatul *ipso facto* să-și piardă efectele (Cas. II. Dec. 1924

din 9 Sept. 1908, *Curierul Judiciar* No. 76/908 p. 619. În același sens Trib. Tutova 2310 din 11 Martie 1910, *Curierul Judiciar* 1910 No. 37 cu nota aprobatoare a Prof. I. Tanoviceanu; Idem, Curs de procedura penală No. 457 nota 2 p. 294.; Trib. Buzău, s. II. 819 din 15 Noembrie 1919, *Curierul Judiciar* No. 18-19/1920, p. 155, cu nota noastră, a decis în majoritate că reconfirmarea mandatului căzând într-o zi de serbătoare, reconfirmarea a doua zi este legală, fiind un caz de forță majoră).

În realitate însă nu este de cât consecvență. În speță, nu mai poate fi vorba de un caz de forță majoră, când a trecut mai mult de 22 zile peste termenul legal de reconfirmare a mandatului de arestare, ci de «un simplu pretext», care să justifice întârzierea instanțelor în drept, pretext de care nu poate fi făcut culpabil prevenitul, în cât, cu drept cuvânt, detențiunea sa nelegală și mandatul de arestare își pierduse efectele.

E. C. DECUSARA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 1 Aprilie 1921

Președinția d-lui V. BOSSY, Consilier

A. Sinadino cu Maria Schweitzer

Decizia No. 322.

Acte scrise depuse de parte. — Respingerea acțiunii fără a se examina aceste acte. — Nemotivare. — Casare. — Art. 456 pr. c. rusă.

Conform art. 456 pr. c. rusă, instanțele judecătorești de fond nu pot respinge sau înlătura, fără a le examina, actele scrise prezentate de părți.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați Eug. Emanuel și Xenii în devoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat Iuliu Dragomirescu în combateri;

Deliberând,

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că Iacob și Maria Schweitzer intentând acțiunea în revendicare în contra recurentului Alexandru V. Sinadino, au cerut ca acesta să lase în plină proprietate și posesiune moara cu toate instalațiunile și ecarturile precum și terenul pe cari acestea erau construite, situate în comuna Susleni, județul Orhei din Basarabia și pe cari, prin acte de vânzare simulate le transmisese recurentului în timpul războiului mondial din cauza măsurilor aspre ce s'au luat prin legile excepționale din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915 față de emigranții austro-ungari, cum se găsea Iacob Schweitzer precum și față de bunurile lor; că atât Tribunalul Orhei cât și Curtea de Apel din Chișinău, au găsit întemeiată acțiunea soților Schweitzer și în consecință au admis-o, stabilind dreptul de proprietate al Mariei Schweitzer asupra terenului revendicat prin prescripția achizitivă de 10 ani, teren pe care îl avea cumpărat dela Nicolae Felișcan și alți trei locuitori din comuna Susleni de peste 12 ani; că în contra deciziunii Curții de Apel, Al. V. Sinadino a făcut recurs și a invocat

între alte motive de casare și pe acesta în cuprinderea următoare:

„Violarea art. 4, 456 și 711 pr. civ. rusă. La contractele de arendă pe termen de 99 ani, depuse la dosar, autentificate de notarul public Bertlemanov, încheiate de adevărații proprietari ai pământului în litigiu, Nicolae Feleşcan, Ion Surdu Ion și Sidor Perpelită, cu A. Sinadino, a luat parte și Maria Schweitzer, dând o declarațiune notarială, că din partea ei nu există nici o piedică cu numiții să dispună de pământul lor, recunoscând prin aceasta dreptul asupra pământului în litigiu. Neexaminarea de către Curte a acelei declarații constituite o violare a art. 456 proc. civ. rusă, de oare ce conform acestui articol nici unul dintre actele depuse la dosar nu poate să fie respins sau lăsat de o parte de judecată fără ca să fie examinat și pe lângă aceasta conform art. 711 al. II pr. civ. judecata în motivele sale e obligată ca să examineze toate împrejurările afacerii fără nici o omisiune.

«Curtea de Apel nu examinează acea recunoaștere a Mariei Schweitzer, sub cuvânt că actele care o constată nu sunt confirmate de primul notar, fără a răspunde însă întâmpinării mele că nulitatea actelor poate fi invocată de terțiile persoane nu și de părțile care au luat parte la act. Dar Curtea de Apel se mai bazează pe sentința Tribunalului ținutal din Chișinău din 14 August 1915, pentru a înlătura actele mele, răstălmăcind însă înțelesul acelei sentințe, căci prin acea sentință Tribunalul ținutal a stabilit numai că nici Feleşcan și ceilalți și nici Maria Schweitzer n'au dovedit drepturile lor de proprietate»;

Având în vedere că în concluziile scrise depuse la Curtea de Apel se constată, că înaintea acelei instanțe recurentul a susținut între altele și că terenul în litigiu nu putea fi prescris de către Maria Schweitzer, pentru că în cursul timpului de 10 ani, necesar prescripțiunii, aceasta a recunoscut dreptul de proprietate asupra aceluși teren sătenilor Nicolae Feleşcan și alți trei, care prin actele din 6 Iunie 1905 întărite de notar sub No. 4128, 4130 și 4133 i l'au arendat pe timp de 99 ani.

Având în vedere că în sprijinul acestei susțineri recurentul a invocat declarația notarială a Mariei Schweitzer, făcută cu ocazia încheierii acelor acte, declarație prin care arată că din partea ei nu este opreală ca sus numiții săteni să facă act cu recurentul pentru a avea drept de clădire asupra terenului în litigiu;

Având în vedere că instanța de fond, Curtea de Apel, nu examinează această declarațiune notarială invocată de recurent, care constituia un mijloc de apărare al acestuia contra acțiunii în revendicare îndreptată contra lui;

Având în vedere că prin art. 456 pr. civ. rusă se prevede că nici unul din înlăturatele scrise prezentate de părți nu pot fi respinse sau înlăturate de judecată fără o examinare din partea ei;

Considerând că față de acest text de lege Curtea de Apel nu putea să nu examineze valoarea declarațiunii făcute de Maria Schweitzer într'un act public, mai cu seamă când recurentul invocase acel act și deducea din el netemeinicia prescripțiunii de care se prevalase aceasta din urmă și care a servit de bază deciziunii atacate;

Considerând că neexaminând acel act—declarația notarială—Curtea a violat textul de procedură civilă rusă citat mai sus, mai cu seamă că era vorba de un act cu caracter esențial, de oarece declarațiunea prin natura ei nu putea să ducă la schimbarea soluției procesului; Că motivul acesta de casare, fiind astfel fundat, este local fără a se mai cerceta și celelalte motive, a se admite recursul și pronunța casarea deciziunii atacată.

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN CHIȘINĂU SECȚIA I.

Audiența dela 6 Noembrie 1920

Președenția d. VESPASIAN ERBICEANU Prim-Președ.

A. Sinadino cu Maria Schweitzer

Decizia civilă No. 43

Procedura civilă rusă. — Cazurile în cari mai multe persoane pot intenta o singură acțiune. — Art. 151 proc. civilă rusă.

Coloniști germani și austro-ungari emigrați în Basarabia. — Drepturile lor cu privire la dobândirea imobilelor rurale. — Art. 822 și 830 din codul penal rus vol. IX și legile excepționale din 2 Februarie și 13 Decembrie, 1915.

Pământurile țărănești din Basarabia (Nadel). — Cui și în ce condițiuni puteau fi înstrăinate.

Contractele de arendă în dreptul civil rus. — Condițiunile în cari trebuiau făcute, dacă erau pe termen mai mare de 3 ani și valoare de peste 300 ruble. — Art. 1702 și 1703 c. c. rus.

Abrogarea de către statul român a legilor excepționale edictate de guvernul rus în contra emigranților germani și austro-ungari aflați în Basarabia. — Decretul-lege No. 4236/919.

1. Potrivit art. 151 pr. c. rusă, mai multe persoane pot reclama împreună, prin una și aceeași acțiune, dacă dreptul lor litigios derivă din aceeași bază juridică, dacă au un drept comun asupra obiectului reclamațiunii, sau dacă pretențiunile lor litigioase sunt identice cu privire la obiectul reclamat, cu toate că ar isvorî din temeieri juridice distincte și diverse.

2. Potrivit art. 822 și urm. din codul penal rus Vol. IX, Capitoul asupra drepturilor streinilor, emigranții și în genere persoanele supuse statelor streine se bucurau în Rusia de aceleași drepturi și avantaje ca și indigenii, putând dobândi sub ori ce titlu și chiar prin pr scripție, imobile rurale în Basarabia; — limitarea posteroară a acestor drepturi, prevăzută în observația suplimentară a art. 830 Vol. IX, a avut un caracter ad-hoc și vremelni; fără însă a atinge drepturile deja câștigate, ceia ce rezultă și din titulatura acestui supliment, cari cuprinde „regule temporare“ și din legile excepționale edictate de guvernul rus la 2 Februarie și 13 Decembrie 1915.

3. Pământurile țărănești din Basarabia (Nadel) puteau fi înstrăinate de proprietarii lor, prin bună învoială, însă numai persoanelor făcând parte din Comunitatea și categoria socială respectivă; — înstrăinarea pentru scopuri industriale se putea face însă fără nici o restricțiune, către ori-ce persoană de orice categorie socială și orice domiciliu ar fi avut.

4 Potrivit art. 1702 și 1703 c. c. rus, contractele de arendă pe termen mai lung de 3 ani și în valoare mai mare de 300 ruble ca să fie valabile trebuiau făcute în formă notarială și întărite de primul notar.

5. Prin decretul-lege No. 4236 din 6 Octombrie 1919 s'au abrogat de Guvernul român legile excepționale din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915,

prin care guvernul rus despuia pe coloniștii germani și austro-ungari din Basarabia de pământurile lor și acești coloniști au fost trimiși în drepturile lor anterioare.

Curtea

Având în vedere apelul făcut de Alexandru V. Sinadino contra sentinței civile a Tribunalului Orhei No. 111 din 13 Noembrie 19 9, prin care s'a admis acțiunea introdusă de către Maria și Iacob Schveifer, contra numitului apelant, care a fost obligat a lăsa în proprietatea și stăpânirea reclamantilor șase firte de pământ situat în com. Susleni, Jud. Orhei, cu următoarele ecarete construite pe el: o casă cu nouă despărțiri și două verande construite din piatră și acoperită cu oale; o casă pentru funcționarea morei, un grajd lipit de casă și două pivnițe sub casă, construcție de piatră acoperită cu oale, un beciu mare și unul mai mic de piatră; o casă construită din coteleți de piatră, două coșnițe pentru porumb sub un acoperământ între ele fiind o magazie și alături un sarai, construit din piatră; casa morei în lațime de 16 arșini și lungime 24 arșini, construită din piatră și acoperită cu oale, o altă construcție corespunzătoare pentru adăpostul locomobilei care poartă moara, două perechi pietre, un stănoș de valțuri cu două perechi suluri și o morișcă americană pentru țarățe, o morișcă de porumb, 3 baratari, un trior, una vânturoare, 3 vinciuri și 2 transmisii, una locomobilă sistem Lantz de 4 cai putere un ferăstrău circular, foi pentru ferărie și toate accesoriile ferăriei, o poartă de gâini acoperită cu stuh, un sarai pentru paie acoperit cu paie, o ghețarie cu casa deasupra și 2 saraiuri pentru vite, toate aceste împreună parte cu gard de scânduri, parte cu zid de piatră, pe terenul liber de construcții fiind plantați pomi roditori, obligându-se în același timp pe părătul Al. V. Sinadino să plătească reclamantilor suma de două mii lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere actele aflate în dosar și concluziunile orale puse în deșină de către D-nii avocați Al. Petrescu Malcoci și V. Lodi, din partea apelantului, Iuliu Dragon Irescu și I. Zamfirescu din partea intimăților Maria și Iacob Schveifer reclamantii dela prima instanță;

Având în vedere că în prealabil apelantul a susținut că acțiunea soților reclamantii Maria și Iacob Schveifer, astfel cum este formulată la prima instanță ar fi inadmisibilă din punct de vedere procedural, întrucât în realitate, avem a face aci cu două acțiuni distincte una a soției refitoare la terenul în litigiu și alta a soțului referitoare la construcțiile și mașinării, acțiuni însoțite din temeiuri juridice deosebite și având obiecte distincte care conform art 258 pr. civilă rusă nu puteau fi reclamate prin una și aceeași acțiune, cerând în consecință, admiterea apelului din acest punct de vedere și respingerea acțiunii;

Având în vedere că în speța se constată că soții Schveifer reclamă dela părătul Al. V. Sinadino, 8 firte de pământ rural situat în com. Susleni în proprietatea soției Maria Schveifer pe care pământ Iacob Schveifer soțul ei a clădit construcțiile și a instalat mașinările morei cu aburi enumerate în reclamațiune, imobil asupra cărora reclamantii pretind a avea un drept comun;

Având în vedere că incidentul de procedură propus este neintemeiat, întru cât potrivit art. 151 pr. civilă rusă, mai multe persoane pot să reclame împreună prin una și aceeași acțiune, dacă dreptul lor litigios derivă din aceeași bază juridică, dacă dănsii au un drept comun asupra obiectului reclamațiunii sau dacă pretențiunile lor litigiose sunt identice cu privire la obiectul reclamat, cu toate că ar izvoră din temeiuri juridice diverse și distincte;

Că, deci, din acest punct de vedere reclamația soților Maria și I. Schveifer este bine introdusă și deci incidentul ridicat de apelant fiind neintemeiat Curtea îl respinge ca atare;

Având în vedere că din examinarea actelor aflate la dosar și din susținerea părților, se constată în fapt următoarele: Pe la jumătatea veacului al XIX guvernul rusec, a înlesnit, prin acordarea de diferite avantaje, emigrarea în interiorul Rusiei a unui număr considerabil de supuși austro ungari și germani carora le-a dat pământuri întinse mai ales în județele Tighina și Cetatea-albă din basarabia, unde ei s'au

asezat în colonii formând sate și comune întregi, cari în cuând au fost o dezvoltare foarte prosperă. Printre acești emigranți a lui și Iacob Schveifer, care s'a așezat în jud. Orhei, comuna Su leni, unde acum 35 ani în urmă, s'a căsătorit cu moldoveanca Maria Caraman, proprietară de pământ, fica sateanului Anastase Caraman din acelaș sat, în anul 1902, Maria Schveifer, ca proprietară de pământ rural, ca pravoslavnică și ca făcând parte din comunitatea satului Susleni, cumpără prin bună înțelegere dela locuitorii Nicului Teodosie Feliceanu, Ion Pantali Surdu, Ion Vasile Prepețiță și Isidor I. Prepețiță o cantitate de 6 firte de pământ situat în teritorul Satului Susleni, pe care de atunci a și început a-l stăpâni cu titlul de proprietară, construind pe el în 19 3 o fântână și un beciu, iar mai pe urmă soțul ei, Iacob Schveifer, de profesie mecanic, a construit din piatră pe te enul arăt-ț, o moară și diferite alte ecarete accesorii arătate în reclamațiune, cumpărând și aducând cu mijloacele sale proprii din orașul Odesa, toate instalațiunile și mașinările necesare morei (Vezi scrisorile și facturile atașate la dosar, pag. 44-1 5). Bunurile arătate au fost stăpânite și exploatate de soții Schveifer, neîntrerupt și neturburat de nimeni, dela 1913 până la 1915 când după începerea războiului mondial, guvernul rusec, prin legile excepționale din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915 interzice definitiv emigranților austro-ungari și germani, din guvernul dela granțele de apus a-e imperiului de a mai dobândi pe viitor imobile rurale iar acele cari atunci se aflau în proprietatea lor, dispune să fie vândute de către proprietarii actuali prin bună înțelegere, într'un termen de 6 luni, în caz contrar, aceste proprietăți urmând să fie vândute de stat prin licitație publică, iar proprietarii lor să fie deportați, pe tot timpul războiului în Siberia;

Sub presunea amenințătoare a acestor legi și nice soții Schveifer, spre a satisface cerințele legale de vânzare a averii, au căutat, sub formă de instrănare deghizată să-și asigure avutul lor în mânele unor persoane de încredere, care să l pastreze și administreze, pe toată durata războiului până la întorcerea lor din Siberia. Astfel, Maria Schveifer, lasă în stăpânirea tatălui ei Anastase Caraman și fratelui ei Macovei Caraman, un pământ de 12 1/4 desetine ce-l avea pe moș a satu ui Susleni, în afară de terenul în litigiu. Darea acestui pământ, Maria Schveifer, o face sub forma unei costuini fara a face acte notariale de vânzare, după cum cerea legea, și fără a preciza vre-un preț, de unde rezultă că e vorba de o simplă lasare provizorie a pământului, în mâna rudelor sale până la întorcerea ei din Siberia (vezi procesul verbal încheiat de pretavul Jud. Orhei din 13 Noembrie 1915, dos. pag. 13). Iacob Schveifer la rândul său propune proprietarului Carp Bogdasarov de a-i vinde provizoriu terenul în litigiu cu moara și celelalte construcțiuni, cu obligațiunea de a-i fi restituite la întorcerea sa din Siberia (Vezi depunerea martorului Carp Bogdasarov dos. Trib pag. 78). N'a avut însă timpul să facă această vânzare, căci a fost ridicat pe cale administrativă și trimis în Siberia;

Maria Schveifer, urmând să împărtășească soarta pribegiei soțului ei, pentru a nu lăsa moara, construcțiunile și mașinările în voia întân plărni și a le salva de vigoarea legilor excepționale, a căutat să le transmită proprietarului soșei învecinate Al. V. Sinadino, sub forma unor contracte simulatale de vânzare, cu data de 5 Iunie 1915, în care se indică un preț cu mult inferior valorii reale, preț care nici nu a fost primit, rămânând cea mai mare parte în mânele cumpărătorului, sub forma unui act de împrumut (Vezi extrasul din registrele notarului Partenanov pe 1915, dos. pag. 74). După 4 ani, soții Schveifer, întorcându-se din Siberia în Basarabia, au cerut lui Al. V. Sinadino să le lase în stăpânire moara cu toate instalațiunile și ecaretele și la refuzul acestuia au intentat contra lui, la Tribunalul Orhei, acțiunea de față, prin care revendică terenul de sub clădiri împreună cu moara și mașinările;

Având în vedere că înaintea primei în tanțe, reclamantii soții Maria și Iacob Schveifer, și-au bazat acțiunea lor în ce privește terenul în litigiu, pe care se află construcțiunile și instalațiunile morei de măcat, pe dreptul de proprietate ce Maria Schveifer nascută Caraman, li are asupra zisului teren câștigat în baza prescripției achiziție de 4 ani, dovedită atât prin depozitiunile martorilor Carp Bogdasarov Mihai Roman, Costache Dedi și Toma Sărbu ascultați la prima

instantă, cât și prin depozitiunile martorilor, Mose Galbarin, Ianchel Freistman, Ion Săgiu și Filip Pavel Eolduratu propuși de părăț și ascuțați în apel, din care se constată că Maria Schveifer, născută Caraman, de origină moldoveancă, pravoslavnică sateancă din satul Susleni Jud. Orhei cumpărăndu prin bună înțelegere dela locuitorii Nicolai Teodosie Felșeanu, Ion Pantalii Surdu, Ion Vasile Prepeșiță și Isidor Prepeșiță, câteva bucăți de pământ, încă din anul 1913, a început a stăpâni acest pământ sub titlul de proprietară, construind în acel an pe el o fantăză și un beciu, iar după 2 ani la 1915, a obținut chiar și consimțământul satului Susleni pentru această vânzare de pământ (vezi procesele verbale No. 16 și 14 din dos. trib. pag. 24 și 31); că stăpânirea Mariei Schveifer asupra acestui teren, s'a prelungit în mod public, neîntrerupt și neturburat de nimeni, timp de mai bine de 12 ani, în care interval, soțul ei, Iacob Schveifer a construit pe el clădirile de moară ce instațiuunile și mașinările ei, descrise în reclamațiunea introductivă;

Având în vedere că apelantul Al. V. Sinadino pretinde că Maria Schveifer nu putea să dobândească proprietatea terenului în litigiu prin prescripție, pentru următoarele două motive: 1) pentru că dăna desință născută moldoveancă sateancă din Susleni, dar fiind măritată cu Iacob Schveifer, care era străin, emigrant austro-ungar, iar soția sa Maria urmând condițiunile soțului ei, în baza paragrafului 1 din suplimentul dela art. 839 din codul general rus, Vol IX, nu avea voie de a dobândi, pe nici o cale și sub nici un titlu, proprietăți în afară de raza porturilor și a comunelor urbane și 2) pentru că pământul în chestiune fiind «Nadel» țărănesc, nu putea fi înstrăinat de alt tot unui țărăn nadelnic, iar nici de cum unei femei din clasa mazărilor moldoveni, cum era reclamanta Maria Schveifer, născută Caraman;

Având în vedere că primul motiv invocat de apelant, în combaterea prescripției, este neîntemeiat de oarece, conform art. 822 și urm. din Codul general rus vol. IX, capitolul asupra drepturilor străinilor emigranți și în genere persoanelor supuse statelor străine, se bucurau în Rusia de aceleași avantaje ca și indigenii, putând dobândi sub orice titlu imobile rusele, ceiace nu explică așezările compacte de emigranți și supuși străini, mai ales austro-ungari și germani, formând coloni, sate și cătune, în guberniile dela granița de apus a imperiului, stăpânind întinse proprietăți imobiliare și pământuri; că limitarea posteroară a drepturilor străinilor din observația suplimentară la art. 836, vol. IX, la care se referă apelantul a avut un caracter numai ad hoc, vremelnic și provizor, fără a atinge drepturile câștigate după cum rezultă aceasta din însuși titlulura «regule temporale» a arătării supliment; că dovada cea mai puternică ca așa este o găsim în însuși dispozițiile legilor excepționale din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915 (vezi Cod. Civ. rus, traducere de Nădejde, pag. 594, 614 și urm.) date cu privire la stăpânirea pământurilor rurale de către supușii austro-ungari, germani sau turci, în care la art. 1 paragraf 1, se zice: «se oprește arătările supușii a dobândi de acum înainte în toată întinderea statului răsesc sub orice titlu drepturi de proprietate, iar la paragraful 12 de sub același articol, se spune deasemenea că «prescripția nu slujește de bază la căștigarea drepturilor de proprietate asupra averilor nemăcătoare, dobândite fie prin acte fără nici o formă, fie în baza de înțelegere orală, în fine art. 4 din aceeași lege obligă pe supușii austro-ungari și germani din guvernământul spus, între cari și pe acei din Basarabia, ca sași vândă într'un anumit termen proprietățile imobiliare rurale, cari acum a rămas sub stăpânirea lor sub pedesă, ca în caz contrar, aceste proprietăți să fie vândute de Stat prin licitație publică;

Având în vedere că astfel fiind, rezultă neîndoios că până la legi excepționale făcute de guvernul răsesc în 1916, supușii străini aveau dreptul să dobândească prin orice titlu și chiar prin prescripție proprietăți rurale în Basarabia;

Având în vedere că dovada că reclamanta Maria Schveifer avea drept ca să dobândească pământ pe moșia Suseni mai rezultă și din faptul că calitatea ei de proprietară a fost recunoscută și pe cale judecătorească, după cum rezultă din cărțile de judecată a judecătoriei volostei Susleni No. 1485 și 1492 din 30 Decembrie 1919 (vezi titlurile de proprietate specificate în tabelul aflat la dosar pag. 15 și 16), și prin care dăna este recunoscută ca proprietară a unor bucați de pământ în afară de pământul în litigiu; că afară de aceasta

Maria Schveifer a fost recunoscută ca proprietară a terenului în litigiu de însuși autoritățile oficiale guvernale din Basarabia după cum rezultă din însuși constatările oficiale ale acestor autorități, care în conformitate cu paragr. 3 de sub art. 4 al legi excepționale, dresază acte relative la inventarierea proprietăților Mariei Schveifer, în vederea obligațiilor impuse numitei de a înstrăina, într'un anumit termen, aceste proprietăți (vezi inventarul drasat de autoritatea gubernială și aflat în traducere la dosar pag. 15, 16, 17 și 18);

Având în vedere că în ce privește motivul al doilea invocat de apelant, din nici un text de lege nu rezultă că țărani mazări în Basarabia nu puteau cumpăra nezadulnir de pământ, că din contra art. 19 din legea stărilor sătești vol. IX prevede expres că «nadelurile» de pământ pot fi înstrăinate de către țărani prin bună învoială dar numai persoanelor făcând parte din comunitatea satului respectiv, iar când e vorba de înstrăinarea unui nadel de pământ pentru scopuri industriale, cum a fost în speța, cumpărarea pământului de către Maria Schveifer (vezi procesele verbale atașate la dosar ale obștei Susleni, pag. 24 și 31 din dosarul Tribunalului, prin care se autoriza vânzarea a 6 firta de pământ de către Maria Schveifer pentru construcție de moară), în asemenea caz înstrăinarea se poate face oricărei persoane, de orice categorie socială și de orice credință fără nici o restricțiune (vezi observația 1 și 2 de sub art. 19 din arătata lege);

Că astfel fiind și acest de al doilea motiv este neîntemeiat; Având în vedere că în ce privește clădirile și ecaratele morii, apelantul Sinadino pretinde că le a cumpărat dela Maria Schveifer în baza actului de vânzare legalizat de notarul public Bartlemanov sub No. 4123 din 6 Iunie 1915, cu prețul de 300 ruble, iar mașinările, instalațiunile și accesoriile moarei le-ar fi cumpărat tot dela Maria Schveifer cu prețul de 600 ruble, în baza actului legalizat de același notar sub No. 4142 din 6 Iunie 1915;

Având în vedere că din depozitiunile martorilor ascuțați, din scrisorile și facturile prezentate de Iacob Schveifer și anexate la dosar (pag. 94—115), rezultă cu evidență că clădirile, mașinările și toate accesoriile morii au fost construite, cumpărate și instalate de către Iacob Schveifer și ca atare fiind proprietatea acestuia, nu puteau fi transmise prin vânzare, singură numai de către Maria Schveifer fără participarea și a soțului ei Iacob;

Având în vedere că în afară de aceasta, în speța de față nu poate fi vorba de o vânzare reală și sinceră, ceiace rezultă atât din împrejurările în care sau făcut actele sub presiunea legilor sunice excepționale, cât mai ales din faptul foarte semnificativ că cea mai mare parte din preț n'a fost plătit de cumpărătorul Sinadino, rămânând tot în mâinele acestuia sub forma unui contract de împrumut. În adevăr în aceiași zi de 6 Iunie 1915 și în aceeași împrejurări, când apelantul Sinadino pretinde că a cumpărat clădirile și mașinările, dela Maria Schveifer și că a plătit prețul, se constituie în același timp debitor, înaintea notarului Bartlemanov, către numita, cu suma de 600 ruble (dosar Tr.b. pag. 7);

Că împrejurările de fapt și epoca în care are loc această constituire de debitor din partea marelui proprietar și arhimihonar Sinadino, pentru suma de 600 ruble către sateanca Maria Schveifer care atunci lua drumul pr' grăbi spre Siberia, nu putea avea altă explicațiune decât că realitate n'a avut loc o vânzare reală și sinceră ci numai o lăscare în păstrarea lui Sinadino a morii și ecaraturilor soților Schveifer, pe timpul cât aceștia vor absența în Siberia;

Având în vedere că susținerile apelantului Sinadino că dănsul actualmente ar fi arendaș pe 90 ani al terenului pe care se arăta construite moara și ecaraturile soților Schveifer, întrucât ar fi luat cu arenda dela locuitorii N. Felșeanu, Ion Vasile Prepeșiță și Ion Pantalii Surdu, ce actele legalizate de notarul public Bartlemanov aflate la dosar;

Având în vedere că aceste acte nu pot conferi apelantului Sinadino nici un drept, fie chiar de arendaș al terenului în litigiu: 1) pentru că prețușii arendatori, indicați în ele, neavând ei însuși vr'un drept de proprietate sau de folosință asupra terenului în chestiune, nu puteau să transmită lui Sinadino drepturi pe care ei însuși nu le aveau; 2) în sistemul codului civil răsesc contractele dearendă pe termen mai lung de 3 ani și în valoare majmăre de 300 ruble, ca să fie valabile, trebuie făcute în forma notarială și întărite de primul notar (art. 1702, 1703 cod. civ. rus), ceiace în speța nu se

constată, întrucât primul notar a refuzat întărirea (vezi hotărârea din 14 august 1915 a judecătorei ținutale Chișinău, dos, trib. pag. No. 34); 3) Că precizele contracte de arendare invocate de apelantul Sinadino până în prezent nici n'au luat ființă, întrucât din însuși conținutul lor rezultă că a-rendarea nu poate începe decât de la data întăririi acestor acte de primul notar, ceiace după cum am văzut mai sus n'a avut loc;

Având în vedere că chiar în ipoteză când am presupunea că Sinadino ar fi devenit proprietar prin cumpărare a terenului, a mașinării și a instalațiunilor în litigiu ipoteza care în cazul nostru am văzut că este inadmisibil, în speța de față este negăduit că Maria și Iacob Schvețar, ca emigranți austro-ungari fiind supuși regimului legilor excepționale în mod silnic de la 13 Decembrie 1915 au fost constrânși în mod silnic de a înstrăina avuții lor prin dispozițiile draconice ale cetăților legi;

Având în vedere, că guvernul român voinde a face un act de înaltă dreptate socială și a repara greșeala fostului guvern imperial rus, a dispus prin decretul lege No. 436 din 6 Octombrie 1919, publicat în Monitorul Oficial No. 138/920, de a se abroga legile excepționale din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915, prin care se deposedau de pământurile lor coloniștii germani și austro-ungari din Basarabia, trimițându-se pe acești coloniști în drepturile lor anterioare acestor legi excepționale și înscarinându-se pe Președintele Consiliului de Miniștri cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor arătateiului Decret;

Că astfel fiind, atât pentru motivele expuse mai sus, cât și din acest din urmă punct de vedere, apelul lui Al. V. Sinadino este neîntemeiat și deci urmează să fie respins ca atare;

Văzând și cererea intimărilor de a li se acorda cheltuieli de judecată, pe care Curtea admitându-le le fixează, potrivit art. 863, 870 și 871 pr. civ. rusă, la 2000 lei;

Pentru aceste motive, redactate de d.l. Prim-Președintele Vespasian Erbiceanu, Curtea respinge apelul etc.

(ss) *Vespasian Erbiceanu; Vasile C. Popovici; S. Neshtodovski.*

Grefier (s) *D. Bălineanu*

NOTA.— Dăm publicării hotărârile de mai sus, cari, prin importanța chestiunilor de drept ce s'au pus în discuție, sunt de natură să precizeze câteva din problemele dreptului rusesc, aplicat în Basarabia.

Sub influența uzurilor din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915, cari obligau pe supușii țărilor inimice Rusiei să vândă de bună voe averile lor într'un interval de timp determinat, femeia S. vinde inginerului Sinadino o moară, ce posedă în ținutul Orhei. Fiind obligată însă, în virtutea aceluiași uzuri, să se retragă în Siberia după vânzarea averii, femeia S. lasă o parte din prețul morii în mâinile lui Sinadino, sub titlul de împrumut, producător de dobânzi, având termenul de restituire la cererea creditoarei.

Sinadino, pentru a beneficia neturburat de această moară, arendează de la proprietarii respectivi, pe 99 ani, terenul pe care se găsea moara, făcând acte notariale, la care a luat parte și femeia S., care recunoaște că nu se opune la facerea acestor acte.

Femeia S. pleacă în Siberia. Stă acolo tot timpul războiului.— Se întoarce în Basarabia în 1919, și revendică de la Sinadino:

1. Proprietatea morii,
2. Proprietatea terenului.

Proprietatea morii a fost cerută din considerente rezultând din acte și mărturii, invocate

de femeia S., în contra actelor produse de Sinadino, și aceasta, fără ca Curtea de Apel să motiveze considerentele sale.

Curtea de Apel a admis și revindicarea terenului.

Femeia S. a susținut că dânsa ar fi cumpărat terenul, în urmă cu 10 ani, de la adevărații proprietari, și că ar beneficia de prescripția achizițivă prevăzută de articolul 565 din codul civil rus.

Femeia S. ca supusă streină nu putea cumpăra sus-zisul teren, acesta negăsindu-se în raza porturilor sau a comunelor urbane, unde după articolul 830 din codul general rus, vol. 9, streinii puteau achiziționa terenuri.

Curtea de Apel susține, că acest text de lege eră provizoriu, și chiar intitulat «regule temporale», și deduce aceasta din însăși uzurile din 2 Februarie și 13 Decembrie 1915; or aci este eroarea fundamentală.

În adevăr, în articolul 1 al uzurului din 2 Februarie 1915 se spune că: se oprește arătațiilor supuși, a dobândi de acum înainte, în toată întinderea statului rusesc, sub orice formă de titlu, drepturi de proprietate. Cu alte cuvinte, până la acea dată, nu se putea dobândi de către supușii streini, de cât în anumita măsură, drepturile de proprietate, și această măsură este determinată de sus citatul articol 830.

De altfel hotărârea Curții de Apel pretinde că guvernul român a revenit asupra uzurului din 2 Februarie, prin decretul din 6 Octombrie 1919, trimițând pe coloniștii deposedați în drepturile lor anterioare.— Aci Curtea de Apel face o confuzie gravă.

În aceeași zi, 2 Februarie 1915, au existat două uzuri: unul relativ la supușii inimici, emigranți în Rusia, iar celalt la supușii ruși, coborători din emigranți streini, cari și ei au fost supuși aceluiași regim, cu oarecari atenționări. Ori, în speța, nu este vorba de cât de uzurul relativ la supușii streini, și aceasta rezultă în primul rând din articolele citate de Curtea de Apel, referitoare la sus-zisul uzur, și mai ales din considerentul care precizează această interpretare spunând că: având în vedere că astfel fiind, rezultă neîndoios, că până la legile excepționale făcute de guvernul rusesc în 1915, supușii streini aveau dreptul să dobândească prin orice titlu....

Ori, decretul din 6 Octombrie 1919 a trimis în drepturile lor anterioare pe coloniștii germani, adică pe supușii ruși, descendenți din streini.

De altfel, cum ar fi putut fi altfel? Putea oare legiuitorul nostru să se ocupe de soarta inimicilor noștri din Basarabia, când averile acestor inimici, în mare parte, sunt și astăzi sub sechestrul în vechiul regat?

Încontestabil că nu!

Legiuitorul nostru s'a ocupat, cu drept cuvânt,

de supușii ruși, cetățeni ai Basarabiei, cari pen-
truca descindeau din generații vechi de streini,
au fost supuși de regimul samavolnic rusesc la
aceleași masuri ca și însuși supușii streini.

Această confuzie regretabila, în care a fost
îndusă Curtea de Apel, a făcut probabil în mare
parte să se adopte soluțiunea dată.

Înalta Curte de Casație s'a oprit însă, în exa-
minarea motivelor de recurs, la acela care în
aparență era cel mai puternic, și al cărui text
de lege a fost violat în nenumărate rânduri în
hotărârile Curții de Apel. Este vorba de art. 456,
din codul de procedură rusă, — care spune că
nici unul dintre actele scrise, prezentate tribu-
nalului, nu poate fi respins, fără a fi examinat.

În adevăr, în acest articol rezidă obligațiunea
instanțelor judecătorești de fond, de a motiva
hotărârile, permițând astfel controlul instanțelor
superioare, garantând justiția dreaptă. Ori Curtea
de Apel din Chișinău se eschivează în mai multe
rânduri de la această obligație sancționată de lege
prin cenzura Înaltei Curți.

În aceste condițiuni, credem că hotărârile Curții
de Apel nu este întemeiată în drept prin solu-
țiunea ce dă, și bine a statuat Casația când a
cenzurat această hotărâre.

EUG. EMMANUEL

Doctor în Drept din Paris—Avocat

TRIBUNALUL BACĂU SECȚIA II VACANȚĂ

Audiența dela 15 August 1921

Președinția d-lui POLTZER, Președinte

S. Filderman cu B. Klein și A. Marcovici

Sentința No. 120

Contract de arendare a unei mori. — Renunțare pos-
terioară decretului-lege No. 1420/920. — Valabilitate —
Neprelungirea termenului de arendare a unui fond indus-
trial.

*Stipulațiunea cu privire la termenul de predare
a lucrului închiriat este valabilă dacă chiriașul al
cărui contract e prelungit de lege, este în deplină
libertate de a consimți și a aprecia împrejurările
legale și de fapt, în cari declară că se va muta din
imobil înaintea termenului prelungit legal.*

Regimul excepțional al închirierilor nu a fost
creiat decât pentru imobile afectate locuințelor ca
adăpost pentru familie sau pentru exercitarea unui
comerț în casa luată goală pentru instalarea com-
erțului. Decretul-lege No. 1420/920 nu numai că
nu prelungește locațiunile de fonduri comerciale sau
industriale, ci pune capăt contractelor actuale spre
a permite reinstalarea industriilor ce înainte de
război au funcționat în localul actualmente închi-
riat altuia.

Tribunalul,

Având în vedere că între reclamantul S. Filderman și
pârții D. Klein și A. Marcovici a intervenit un con-
tract de arendă prin care S. Filderman, arendează pe

termen de un an, de la 1 August 1919 — 1 August
1920, d-lor D. Klein și A. Marcovici, moara fostă Kris-
ten, din Bacău cu toate accesoriile, silozuri ateliere,
turbină, pietrele, instalațiunea, conform inventarului
cum și biourile și camerele pentru personal, cu ateliere
de ferărie și lemnie;

Având în vedere că la expirarea contractului 1 Au-
gust 1920, arendașii au refuzat să iasă din moară sub
cuvânt că conform decretului-lege din 2 Aprilie 1920,
contractul de arendă se prelungește până la 23 Aprilie
1922, ceea ce a determinat pe reclamantul S. Filderman,
să intenteze un proces de evacuare și expulzare a a-
rendașilor, pe motivul că ceea ce a arendat dânsul nu
intră în prevederile decretului-lege de prelungirea con-
tractelor. Tot odată reclamantul mai ridică pretenție
de daune pentru stricăciuni și lipsuri de întreținere pe
timpul duratei contractului Dos. No. 969/920 S. II-a
dar care proces nu a luat sfârșit fiindcă între părți a
intervenit la 9 August 1920, o tranșacție, zice recla-
mantul, iar pârții zic un nou contract de arendă pe
termen de un an, adică de la 1 August 1920, până la
1 August 1921. Chiria se ridică de la 100.000 lei, la
225.000 lei; reclamantul Filderman, renunță la prete-
ție și să facă predarea morii și inventarului, pe baza stărei
de fapt existentă la 1 August 1919, data reală a luării
în posesie a morii;

Având în vedere că la 1 August 1921, data expirării
celui de al doilea contract de arendă, arendașii refuză
din nou să părăsească moara invocând din nou acelaș
motiv că contractul este prelungit de decretul lege din
2 Aprilie 1920, reclamantul se vede silit să intenteze
procesul de față și să ceară o ordonanță de evacuare
și expulzarea arendașilor pe ziua de 1 August anul 1921;

Având în vedere că chestiunea este a se ști dacă
contractul în litigiu poate să fie prelungit peste ter-
menul de 1 August 1921, într-un cât părțile prin art. 3
din contractul de arendă încheiat cu ocazia acelei tran-
zacții, au convenit în mod valabil ca moara să fie
predată pe seamă la această dată;

Având în vedere că jurisprudența a admis în mod
constant, că stipulațiunile cu privire la termenele de
predare a lucrului închiriat, sunt valabile dacă chiriașul,
al cărui contract e prelungit de lege, este în deplină
libertate de a consimți și a aprecia împrejurările legale
și de fapt, în care declară că se va muta din imobil,
înaintea termenului prelungit legal;

Că art. No. 3 din contract cuprinde tocmai o astfel
de declarațiune, întrucât chiriașii cu ocazia tranșacției
(contractul de arendă) din 2 August 1920, care a pus
capăt procesului de evacuare au declarat: „Durata
acestui contract este de un an de zile, până la 1 Au-
gust 1921, întrucât noi părțile am căzut de acord
că moara arendată nu intră în prevederile decretului-
lege din 2 Aprilie 1920. Și chiar mai mult decât atâta,
ca să nu rezulte nici o îndoială, pârții declară că dacă
întâmplător arendașii ar rămânea în moară după data
de 1 August 1921, aceasta să nu se poată considera
nici măcar ca o tacită reconducție. Această declarație
se face la 9 August 1920, când arendașii erau în de-
plină cunoștință a dreptului ce l'ar fi avut după decretul-
lege;

Având în vedere că contractul din 9 August 1920, nu
este decât forma în care se îmbracă tranșacția referi-
toare la contractul expirat și la procesul în curs, este
însuși felul cum este redactat art. 3, prin care părțile
soluționează litigiu care era supus judecății Tribuna-
lului, referitor la chestiunea de a se ști dacă bunul în-
chiriat era un fond industrial, nesupus prevederilor
decretului-lege din 2 Aprilie 1920. Art. 3 rezumă în
principiu toată tranșacția și în urma acestor clauze

procesul început a fost curmat și părțile au fixat libere în contract un termen mai scurt de cât îl acordă decretul-lege;

Având în vedere că chiar dacă n'ar fi fost procesul început așa încât să se poată susține că noul contract nu este o tranșacție în sensul juridic al cuvântului, încă declarațiunea făcută prin clauza No. 3 ar fi valabilă, întru cât condițiunea cerută de jurisprudență pentru validarea unor asemenea clauze, este îndeplinită, întrucât consimțământul chirișului a fost dat în libertate și în cunoștință de cauză. Arendașii erau în cunoștință de cauză, întrucât la 9 August 1920, apăruse deja decretul care regula regimul chiriilor. Erau și în deplină libertate de a consimți un termen mai scurt, întrucât ei erau în posesia morii, în baza contractului din 1914. Nu era nici o rațiune să semneze un nou contract, cu termen mai scurt și chirie mai mare, dacă contractul vechi era prelungit prin decretu-lege, până la Sft. Gheorghe 1922;

În ce privește al doilea motiv susținut de reclamant, că obiectul contractului este un fond industrial;

Având în vedere, că părății B. Klein și A. Marcovici, susțin că obiectul contractului, nu e un fond industrial, întrucât fondul industrial ca și fondul de comerț, trebuie să cuprindă anume elemente, cari lipsesc acestui contract. Că fondul industrial, această universalitate de bunuri care în drept constituie un bun mobil, necorporal, se compune din firma și clientela, marcă sau brevet de fabrică, etc., toate lucruri cari nu sunt cuprinse în acest contract de arendare;

Considerând că fondul industrial se asimilează cu un fond de comerț, însă el nu trebuie să cuprindă în chip obligator anumite elemente, așa că lipsa vreunui element să facă să dispară fondul industrial. *Thaller* (Trat. elem. de drept com.) la No. 70 și 82, după ce spune «că fondul de comerț se asimilează cu fondul industrial», arată că elementul „clientela”, se confundă adesea cu poziția sau vadul și multe întreprinderi nu au o clientelă distinctă de material sau utilaj: «aceasta mai cu seamă la uzine sau manufactură, și prețul celuiunei se regulează pe baza numărului de mașini sau mijloacelor de producție»;

Iar *Vivante*, în *Drept comercial*, V. III, No. 843, zice astfel: «în rezumat fondul de comerț n'are în legile noastre o autonomie juridică. Existența și conținutul său depinde de voința proprietarului și trebuie să ne urcăm până la această voință, pentru a determina cari sunt elementele componente ale fondului când ele formează obiectul unor acte juridice». Rezultă deci din aceste norme doctrinale, că un fond industrial se compune dintr'un ansamblu de bunuri, cari reprezintă la un loc un utilaj de producție, cu un vad bun de plasare și desfacere;

Considerând că din acest punct de vedere, dacă examinăm actul de arendare intervenit între părți se vede că obiectul închirierii este un fond industrial consistând dintr'o moară pentru măcinat grân și fabricat arapaș, funcționând ca mijloc de producție, având utilajul său special, mașinării și unelte după inventar, silozuri, forțe motrice prin turbina de apă și cel mai reputat vad de moară prin situația, așezarea și trecutul său;

Lucru acesta e așa de adevărat încât chiar arendașii pun ca antep pe corespondența lor comercială, următoarea reclamă:

«Administrația în arendă a primei mori de arta cu turbine și fabrica de arapaș B. Klein și A. Marcovici, S. Filderman, fost G. P. Kristen în Bacău»;

Din examinarea cu deamănuntul a contractului și inventarului se vede importanța acestui fond industrial

în care intră elementele de o valoare neprețuită, în special vadul și forța motrică;

Având în vedere că părății susțin că obiectul contractului nu este un fond industrial, întrucât părțile n'au întrebuințat în redactarea actului cuvântul de fond industrial și întrucât în doctrină se spune că în regulă generală sunt rare cazurile de arendare a unui fond industrial sau comercial;

Considerând că pentru caracterizarea unei situațiuni juridice, nu interesează cuvântul pe care îl întrebuințează părțile, este suficient dacă din citirea actului de arendă, rezultă că ceea ce s'a arendat, constituie conform doctrinei un fond industrial;

Că, în adevăr, sunt rare cazurile când se arendează un fond industrial sau de comerț. Că reclamantul G. Filderman, a fost tocmai într'o situație excepțională care la făcut să-și arendeze temporar moara mică până când trebuia să fie gata reconstruirea moara mari, pentru funcționarea căreia are nevoie de tot locul cu canalul, turbinele, atelierele, etc., întrucât ele sunt destinate să facă parte integrantă din fondul industrial refăcut;

Având în vedere că părății susțin că conf. art. 1, al. 5 și 7 și art. 6 al. 5, din decretul-lege, locațiile de fonduri industriale intră în prevederile decretului-lege al chiriilor din 2 Aprilie 1920;

Considerând că art. 40, din ult. decret-lege, declarat în mod precis că nu se aduce nici o atingere principiilor puse prin art. 35, din legea excepțională. Că după acest articol cât și după expunerea de motive și debaterile din *Monitorul Oficial* 1916, rezultă că regimul excepțional al închirierilor nu a fost creat decât pentru imobile urbane, afectate locuințelor ca adăpost pentru familie sau pentru cei ce exercită un comerț, o profesie, sau industrie, în sensul că ia cu chirie o casă goală cu destinația de a-și instala întrânsa comerțul sau industria sa. Nici vorbă nu a fost dar la crearea acestui regim de excepție ca să se supuie lui contractele referitoare nu la un imobil ca atare, ci la o exploatare comercială;

Având în vedere că se susține că prin ult. decret-lege s'a lărgit aplicarea art. 35 din legea excepțională atunci când prin art. 1 din decretul-lege se spune: „toate închirierile scrise sau verbale, de imobile urbane sau rurale, afectate locuinței sau pentru orice altă destinație publică sau particulară, se prelungesc de drept”;

Considerând că nu s'a adus nici o atingere principiului pus la art. 35 și ca sferă de aplicare a legii rămâne limitată tot locația de imobile afectate locuinței, comerțului sau industriei, pe care chirișul le instalează în locul închiriat. Acesta e sensul art. 6 al. 5, care vorbește de sporul chiriei acordat la imobile destinate comerțului sau industriei;

Conșiderând că chiar din art. 5 al. 7, se constată că una este imobilul ca construcție, ca clădiri și alta este întreprinderea sau exploatarea executată întrânsul. Întrădeavăr când prin acest articol se spune că atunci când o întreprindere industrială a încetat de a funcționa din cauza războiului, iar imobilul (construcția), a căpăt o altă destinație, proprietarul sau concesionarul întreprinderii, are dreptul să-și reclame construcția pentru refacerea industriei; aceasta constituie cea mai bună dovadă că contractul referitor la fondul industrial în sine, nu este supus regimului de prelungire din legea excepțională. Din contră, chiar contractele de locație relative la construcție, cari în regulă generală nu sunt preluate, pot să fie anulate în interesul de a putea proprietarul să-și exercite în libertate industria sa;

Considerând că însuși d-nul Corneliu Botez, care a luat parte la facerea legii, publică în *Tribuna Juridică*, anul II, No. 16 și 17, un articol prin care arată că decretul-lege nu se aplică la concesiunea fondurilor in-

dustriale sau de comerț. În acelaș sens s'a pronunțat și Trib. Braila, s. I, prin sentința civilă No. 102/921, Dos. No. 5456/921.

Aprecind și cererea de cheltueli, le fixează la suma de trei mii lei.

Pentru aceste motive, Hotărăște, Admite acțiunea și constată că contractul de arendare autentificat sub No. 2111/920, de Trib. Bacău, s. I, a expirat pe ziua de 1 August 1921, și în consecință:

Ordonă ca părății Benjamin Klein și Aizic Marcovici, din Bacău, să evacueze moara cu turbina și instalațiile arendate conform contractului de mai sus, situate în orașul Bacău, str. Turbinei, proprietatea reclamantului S. Filderman, industriaș din Bacău.

Obligă pe părăți să plătească reclamantului suma de lei 3000, cheltueli de judecată.

Acordă execuția provizorie a prezentei sentințe, etc.

Președinte, s. v. (s) *Polizer*

Grefier, (s) *V. Dimitrescu*

NOTĂ. — Sentința sus reprodusă este strict juridică și judicios motivată. Ea corespunde intenției legiuitorului și vederilor constante arătate de Ministerul Justiției oriderătoari, cu preilejul averilor administrate sub supravegherea acestui Minister, s'a discutat chestiunea prelungirii locațiunei fondurilor de comerț sau industrie.

A. V.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FĂLCIU

Audiența dela 26 Maiu 1921

Președenția d-lui C. DUMITRESCU, Pre edinte

Ministerul public cu Grigore Romiță

Legea pentru combaterea speculii ilicite. — Legea specială. — Drept comun. — Derogare. — Drept de apel. — Procurorul are exercițiul acestui drept. —

Producător de vin. — Combaterea speculii. — Vinul produs agricol sau industrial. — Controlul prețurilor. —

Dacă la controlul prețurilor trebuie a se ține seamă de amortizarea capitalului unui bun după actuala sa valoare ?

1. *Legea pentru combaterea speculii fiind o lege specială, în concursul ei cu legislațiunea generală derogă de la aceasta numai în ceace pri este dispozițiunile sale exprese, iar pentru chestiunele asupra cărora ea nu statuează se aplică dreptul comun. — Așa fiind, această lege mărginindu-se a reglementa dreptul de apel în potriua hotărârilor comisiunilor de judecată a negustorilor speculanți prin care se reprimă delictule speculii ilicite fără a restrânge exercițiul acestui drept numai pentru contravenienții judecați, ea statuează asupra acestei chestiuni întrun mod determinat la care urmează a se limita aplicațiunea sa, așa că, din moment ce zisa dispozițiune nu suprimă dreptul de apel al ministerului public, ea nu poate să fie interpretată în sensul că derogă în această privință de la dreptul comun care recunoaște procurorului dreptul de a apela hotărârile date în materie penală.*

2. *Vinul fiind un produs agricol sau industrial, în ceace privește combaterea speculii, este de natură de a forma obiectul controlului prețurilor de desfacere*

D și valoarea bunurilor a crescut azi în raport cu aceea a banilor adică cu puterea de cumpărare a monedii hârtie, însă, pentru stabilirea caracterului de speculă în tranzațiunile care au de obiect bunurile, valoarea de astăzi a diferitelor bunuri ale căror produse se desfac pentru consumațiune, nu poate să fie ținută în seamă

pentru stabilirea speculii de oarece, în vedere că această valoare nu se datorește unei creșteri normale a unei valori reale a bunurilor dar, mai cu seamă dezechilibrului dintre ofertă și cerere, însăși această creștere a valorii bunurilor este un efect al speculii pe care legea caută a o combată ;

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de d. Procuror. al acestui Trib. contra hotărârii penale No. 28/921 a comisiunii de judecată a negustorilor speculanți din Huși, prin care Grigore Romița a fost achitat de faptul că a vândut în calitate de producător 110 deca vin cu 90 lei deca, realizând astfel un câștig mai mare de 30%.

Având în vedere actele din dosar, concluziunile ministerului public și apărarea intimatului ;

Având în vedere că intimatul Gr. Romița a susținut că apelul parchetului este inadmisibil de oarece decretul lege No. 2969/920 a cărui aplicațiune s'a făcut admite dreptul de apel numai pentru contravenienții iar nu și pentru procuror ;

Considerând că decretul lege No. 2969/920, incriminând faptele acelor care speculează asupra produselor de orice fel ce servesc la consumațiune, este o lege specială care trebuie mărginită la materia anume reglementată prin acest decret lege ;

Că în ceace privește căile de atac contra hotărârilor comisiunilor de judecată, zisul decret lege prin art. 7 prevăzând că se poate face apel în termen de 5 zile, urmează a examina dacă prin această lege derogă dela dreptul comun care, în materie penală recunoaște și procurorului dreptul de apel ;

Considerând că pentru rezolvarea acestei chestiuni trebuie a se avea în vedere principiul că în concursul legislațiunii generale cu legislațiunea specială aceasta derogă de la cea dintâiu numai în ceace privește dispozițiunile sale exprese, iar că legea specială conține dispozițiuni obscure sau insuficiente ori ea statuează asupra unei ipoteze în mod restrictiv, se aplică principiile generale care constituiesc aceia ce se numește dreptul comun ;

Că așa fiind și cum dispozițiunea decretului lege No. 2969/920 cu privire la apel se mărginește a reglementa numai dreptul de apel al părții nemulțumită pe hotărârea dată fără a restrânge exercițiul acestui drept în favoarea contravenienților judecați, ea statuează asupra acestei chestiuni întrun mod determinat la care urmează a se limita aplicațiunea sa ; așa că, din moment ce zisa dispozițiune nu suprimă dreptul de apel al ministerului public, ea nu poate să fie interpretată în sensul că derogă în această privință de la dreptul comun care recunoaște procurorului dreptul de a apela hotărârile date în materie penală ;

Că după principiile generale procurorul având dreptul de a apela orice hotărâre pronunțată în materie penală, el este îndreptățit de a apela și hotărârile comisiunilor de judecată a negustorilor speculanți, care, reprimând delictule speculii ilicite fac parte din domeniul dreptului penal, acest drept ne fiind ridicat în mod expres prin decretul lege pentru combaterea speculii, și, deci excepțiunea invocată cu privire la inadmisibilitatea apelului este ne fundată și cată a se respinge ;

Având în vedere că intimatul în fond a cerut respingerea apelului pentru următoarele motive : 1) vinul care este un produs viticol nu intră printre produsele prevăzute de decretul lege No. 2969/920 care supune controlului prețului de desfacere numai produsele agricole și industriale ; 2) decretul lege No. 2969/920 având de scop de a înlătura specula numai pentru pro-

dusele necesare alimentației populației iar nu și pentru cele de lux, vinul nu poate intra în prevederile legii nici din acest punct de vedere, el ne fiind un produs de prima necesitate populației ci un articol de lux care poate să lipsească din alimentația obișnuită; 3) că în fine intimatul vânzând vinul cu 90 lei deca, n'a realizat un câștig mai mare de 30% de oarece costul muncii unui hectar de vie fiind azi de 10.000 lei, iar valoarea unui asemenea hectar de 120.000 lei în costul de vânzare al vinului urmează a se calcula atât costul muncii cât și amortizarea capitalului fixat după valoarea actuală a terenurilor viticole la care trebuie a se mai adăoga și cheltuielile pentru replantare necesare în caz de stricăciuni cum și pierderea rezultată din faptul că via dă rod după 2 ani de la plantare;

Considerând că din termenii decretului lege No. 2969/920 rezultă că pentru combaterea speculei în desfacerea mărfurilor de proveniență internă sau externă și produselor proprii ale agricultorilor sau industriașilor din țară se exercită un control al prețurilor care trebuie să fie maximele, adică fixate de autorități sau de cost sporite cu 30% și speze;

Că vinul desfacut de intimat cu 90 lei deca fiind un produs al podgoriei intimatului situată în plaiul Hușului, el constituie un produs agricol, care, în ce privește combaterea speculei, este de natură de a face obiectul controlului prețurilor de desfacere. Obiecțiunea ce se aduce că decretul lege vorbind relativ la enumerarea produselor numai de acelea ale agriculturii iar nu și de produsele viticulturii, prin aceasta vinul care este un produs al viticulturii ar fi eliminat dintre produsele supuse controlului prețurilor, este nefundată, de oarece legea declarând pusă sub controlul prețurilor pe lângă alte produse și desfacerea produselor agricultorilor, ea intră bineînțeles într-un termen general în care intră tot ceea ce produce pământul fie în mod natural fie prin munca omului;

Ori, cum vița care dă vinul este un produs al pământului întocmai ca și grâul din care se face pâinea, vinul este un produs al agriculturii, iar dacă el suferă vreodată transformare prin ajutorul industriei, devine un produs al industriei deopotrivă supus controlului prețurilor. — Termenul de viticultură care s'a invocat nu este deci de natură a face din vin un produs care să nu intre în controlul prețurilor, ci, din potrivă, prin acest cuvânt înțelegându-se cultura viței viticultura este și ea o subdiviziune a agriculturii întocmai după cum din punctul de vedere al obiectului ce poate forma cultura pământului face parte din agricultură cultura zarzavaturii, poamelor, florilor, ca și cea a grâului, porumbului, orzului, ovăzului, etc.;

Considerând că obiectul controlului prețurilor, formându-l orice marfă sau produs agricol ori industrial, de aci rezultă că legea nu face deosebire între mărfurile sau produsele supuse acestui control după cum ele sunt de lux sau necesare consumației pentru a le supune controlului numai pe acelea din urmă. — Din potrivă, art. 5, 6 și 7 supunând controlului speculei în mod expres mărfurile și produsele de orice fel, prin aceasta legea reglementează exercițiul controlului prețurilor asupra oricăror mărfuri sau produse de orice fel ar fi și de orice proveniență. — De altfel, independent de această interpretare a legii, vinul nu poate fi socotit că intră în categoria produselor sau mărfurilor de lux, el fiind un produs necesar alimentației;

Considerând că în ceea ce privește prețul de vânzare al mărfurilor pentru care nu sunt fixate prețuri maximele, legea permite a se percepe un câștig de cel mult 30% peste prețurile din factura originală, sporite

cu speze, iar pentru desfacerea produselor proprii agricultorilor sau industriașilor din țară, în caz când pentru asemenea produse nu sunt fixate prețuri maximele, se va avea în vedere un câștig normal potrivit împrejurărilor economice de producție de astăzi, căutându-se a pedepsi ceace constituie o speculă față de bazele de mai sus;

Că vinul fiind un produs propriu agricultorilor sau industriașilor iar pentru asemenea produse nefiind fixate prețuri maximele, urmează a vedea dacă intimatul vânzând cele 110 deca vin comerciantului detailist C. Macovei cu 90 lei deca a perceput un câștig îngăduit de lege, sau câștigul realizat constituie o speculă față de normele prevăzute de lege;

Considerând că din depozitiunile martorilor ascultați se stabilește că toate cheltuielile ce necesită cultivarea și exploatarea unui hectar vie în cursul unui an, se ridică la 10.000 lei la care se va mai adăoga 2000 lei ce reprezintă scăzământul la vin, la drojdie, paza viei și amortizarea uneltelor. — Tot din depozitiunile martorilor mai reese că un hectar de vie produce în cursul unui an o cantitate de vin care variază între 300-500 deca și că din această cantitate 100 deca acoperă cheltuielile iar restul este profitul podgoreanului. Așa fiind, intimatul vânzându-și produsul de vin de pe un hectar socotit în cantitate de cel puțin 300 deca cu 90 lei deca a realizat suma de lei 27000 din care scăzând cheltuielile în sumă de lei 12000 rămân intimatului un beneficiu de 15000 lei la hectar, producându-i astfel un câștig de 150%, câștig ce constituie în mod neindoișor o speculă față cu prevederile legii, care nu permite a se percepe de cât un câștig de 30%. — Din vânzarea celor 110 deca vin cu 90 lei deca intimatul a realizat deci după socoteala de mai sus suma de lei 9900, din care scăzând cheltuielile i-a rămas intimatului un beneficiu de 5500 lei producându-i astfel un câștig de 55% adică mai mare de 30%;

Că caracterul de speculă al câștigului realizat de intimat din vânzarea vinului său nu poate să fie înțeles de obiecțiunea intimatului că acest câștig ar fi absorbit și de amortizarea capitalului băgat în viicare trebuie socotit la 120.000 lei hectarul cât reprezintă azi valoarea unui hectar de vie, de cheltuielile ce ar necesita replantarea în cursul exploatării cum și de pierderea datorată faptului că via plantată dă rod după 2 ani de la plantare;

Considerând că deși este adevărat că valoarea bunurilor a crescut azi în raport cu valoarea banilor adică cu puterea de cumpărare a monedii-hărție, însă, în ceea ce privește stabilirea caracterului de speculă, în tranzacțiunile bunurilor, valoarea de astăzi a diferitelor bunuri ale căror produse pot forma obiectul desfacerii pentru consumație, nu poate să fie ținută în seamă la controlul prețurilor pentru stabilirea speculei de oarece însăși această creștere de valori a bunurilor este un efect al speculei pe care legea caută s'o combată. — Într'adevăr, în decursul războiului mondial mare parte din bunurile ce constituiau avuția lumii fiind consumate sau distruse fără a se pune nimic la loc prin producție, din această cauză a rezultat o sărăcire generală care a produs în tranzacțiuni o urcare a prețurilor bunurilor ce au mai rămas în ființă. — Cum în timpurile normale circulația bunurilor de orice fel, constituia mijloace de plată în tranzacțiunile internaționale înlocuind astfel moneda, dispariția sau împuținarea bunurilor a produs ca efect nu numai suprimarea sau împuținarea tranzacțiilor dar și a facerii plăților prin mijlocul bunurilor. — În cazul acesta singurul mijloc de plată rămânând numai moneda

hârtie, față de urcarea prețurilor bunurilor a urmat necesitatea, pentru a se putea face plățile de a se înmulți circulațiunea monedei hârtie (inflațiunea monetară) căreia se datorește deprecierea generală de azi a valutei. — De urcarea prețurilor bunurilor, consecință a sărăcirii generale urmată de deprecierea monedii-hârtie s'au folosit însă aceia care mai dispuneau sau aveau posibilitatea să dispună de ceva bunuri, de material brut sau mâna de lucru, de oarece, punându-le în circulațiune cu prețuri foarte ridicate, au realizat câștiguri mari. — Ridicarea prețurilor bunurilor nedorindându-se deci atât unei creșteri normale și firești a valorii lor reale, dar mai cu seamă dezechilibrului dintre ofertă și cerere de care posesorii de bunuri caută să profite, punerea în circulațiune și consumațiune în asemenea împrejurări a bunurilor și produselor lor cu prețuri ridicate după urma cărora se realizează câștiguri mari, constituie niște operațiuni cu caracter de speculă. Aceste constatări își găseseră aplicațiunea și la speța procesului de față și explică în aceleași condițiuni creșterea prețurilor terenurilor viticole și ale caselor de locuit cum și caracterul de speculă al operațiunilor cu asemenea bunuri. — Intrădevar, plantările cu vii de noi terenuri și construcțiunile de noi case ne mai făcându-se în tot decursul războiului și după război din cauza lipsei materialului, a mâinii de lucru, obiectul tranzacțiunilor a rămas săl formeze numai bunurile din aceste categorii de bunuri existente înainte de război sau care mai sunt în ființă, astfel că împușinarea acestor bunuri urmată și de deprecierea valutei a produs ca efect ridicarea prețurilor terenurilor viticole și a caselor de locuit, de care de asemenea au profitat posesorii acestor bunuri. — Și aceste fenomene economice, date fiind împrejurările în care au luat naștere, datorându-se tot dezechilibrului dintre ofertă și cerere și având la bază realizarea câștigului, constituiesc niște operațiuni cu caracter de speculă pentru combaterea cărora în interesul ordinii publice s'a simțit nevoia de a se legifera măsuri atât prin legea pentru combaterea speculei în ceea ce privește controlul prețurilor mărfurilor și produselor agricultorilor și industriașilor cât și prin legea pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași în ceea ce privește prelungirea contractelor de închiriere și fixarea chiriilor caselor de locuit. — Ambele aceste legislațiuni sunt caracterizate prin aceea că în legiferarea măsurilor luate în interesul ordinii publice nu se ține seamă de valoarea actuală a bunurilor urcată din cauza stării economice anormală creată de război, rezultat al dezechilibrului dintre ofertă și cerere;

Că, intrădevar, dovadă că prețurile actuale ale bunurilor sunt efectul unor operațiuni cu caracter de speculă și că deci amortizarea capitalului unor asemenea bunuri nu poate să fie avută în vedere la stabilirea prețurilor produselor bunurilor, rezultă și din legea pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, după care, deși prețurile caselor de locuit sunt azi simțitor ridicate, cu toate acestea chiriile caselor sunt fixate în așa fel în cât prin perceperea lor nu s'ar putea realiza amortizarea capitalului ce ar reprezenta azi casele de locuit după actuala lor valoare;

Că atât legea pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași cât și cea pentru combaterea speculei fiind motivate de nevoia de a legifera măsuri pentru înlăturarea unor neajunsuri în interesul ordinii publice, legea pentru combaterea speculei trebuie interpretată în mod extensiv prin analogie cu legea pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, astfel că după cum prin această lege nu s'a ținut seamă la fixarea chiriilor de amortizarea capitalului imobilelor după actuala lor valoare, tot așa, pentru rațiuni de a-

nalogie, nu trebuie a se avea în vedere nici la aplicarea legii pentru combaterea speculei amortizarea capitalului bunurilor după actuala lor valoare;

Că dacă la stabilirea prețurilor unor produse s'ar ține seamă de amortizarea capitalului după actuala valoare a bunurilor, legea pentru combaterea speculei ar rămâne fără efect, de oarece creșterea actuală a valorii bunurilor datorându-se unor operațiuni cu caracter de speculă, ele ar produce drept rezultat de a înlătura tocmai aplicarea unei-legi alcătuită pentru combaterea speculei, ceea ce nu se poate admite că a fost voința legiuitorului;

Că tribunalul, totuși, apreciind și ținând seama și de o justă amortizare a capitalului real ce ar reprezenta un hectar de vie cum și de orice alte cheltuieli și pierderi, găsește că nici aceste împrejurări nu justifică fapta intimatului de a vinde vinul cu 90 lei deca și care să fie de natură de a înlătura caracterul de speculă al câștigului realizat de numitul din desfacerea vinului său în asemenea condițiuni;

Că așa fiind și stabilindu-se deci pe deplin că intimatul vânzând vinul cu 90 lei deca a perceput un câștig care constituie o speculă față cu prevederile legii pentru combaterea speculei, numitul s'a făcut culpabil de fapta prevăzută și pedepsită de art. 8 al. 3 din vorbita lege care s'a citit de d. Președinte în ședința publică în cuprinderea următoare (vezi textul legii);

Pentru aceste motive, redactate de d. Președinte, condamnă pe Gr. Romila la 5000 lei amendă;

(ss) C. Dimitrescu M. Sfat

TRIBUNALUL IALOMIȚA SECȚIA I

Audiența de la 25 Ianuarie 1921

Președinția d-lui D. M. RANETESCU, Prim-Președinte

Cristea G. Simopol cu Ministerul Public

Sentiința corecțională No. 101

Speculă. — Apel. — Dacă procurorul are dreptul de a face apel contra hotărârilor comisiei de judecată a speculanților? — Soluție afirmativă. — Art. 7 și 8 din decretul-lege No. 2969/919.

Deși prin decretul-lege asupra înfrânării speculei No. 2969/919 nu este prevăzut expres dreptul procurorului de a face apel contra hotărârilor comisiei de judecată a speculanților, căci prin art. 7 și 8 din menționatul decret nu i se prevede decât dreptul de a deschide acțiune publică, însă atât din spiritul legii, cât și după principiile generale în materie de reprimare, nu i s'ar putea contesta Ministerului Public acest drept, în calitatea sa de reprezentant al intereselor societății, cu toate că n'a figurat ca parte la proces la prima instanță.

Tribunalul,

Având în vedere incidentul ridicat de intimatul Christea G. Simopol, și așume: că apelul Parchetului contra hotărârii No. 119/920 a comisiei pentru judecarea negustorilor speculanți trebuie respins ca inadmisibil;

Având în vedere că pentru înfrânarea speculei, acaparării, ascunderii mărfurilor, pentru neafișarea prețurilor și în fine pentru ori ce fapt care ar constitui din partea negustorilor un abuz, s'au luat unele dispozițiuni prin decretul lege No. 2969/919, publicat în Monitorul Oficial No. 68/920, și s'au sancționat abaterile săvârșite în contra acelor dispozițiuni;

Având în vedere că art. 8 din decretul lege de mai

sus, indică penalitățile ce se dau negustorilor abuzivi, iar art. 9 enumără pe funcționarii însărcinați cu constatarea contravențiilor, funcționari printre care se prevăd și membrii parchetului ;

Având în vedere că, dreptul procurorului de a apela hotărârile comisiunilor mixte constituite pentru judecarea speculațiilor, deși nu este expres formulat în textul decretului lege, însă acest drept deurge în mod netăgăduit atât de spiritul care a călăuzit pe legiuitor, cât și din redacțiunea textelor decretului lege ;

Având în vedere că în adevăr, decretul lege No. 2969/1919, este o dispozițiune legislativă născută de nevoia de a sancționa o pornire abuzivă care nu se putea tolera, fără a se prejudicia considerabil interesele generale a le populațiunii ;

Având în vedere că decretul lege prevede, pedepse precumare foarte severe (amendă până la 10.000 lei pentru acapararea, ascunderea, și specularea de mărfuri, cu triplarea amenzi, în caz de reidivă și cu închisoare până la șase luni și o zi în caz de reidivă) ;

Având în vedere că în aplicarea acestor pedepse, legiuitorul a mers cu asprimea până acolo, în cât a interzis aplicarea art. 60 cod penal ;

Considerând că și procesele verbale dresate de funcționari, anume însărcinați cu constatarea contravențiilor, sunt crezute până la inscripțiunea în fals, neadminstrându-se proba contrarie, ceiace denotă iarăși din partea legiuitorului o tendință bine definită spre considerarea contravențiilor, drept niște delicta aspru sancționate ;

Având în vedere că în potriua hotărârilor date în acest fel de contravențiuni delictuale, legiuitorul admite dreptul de apel la Tribunal, în termen de cinci zile, ceiace constituie oare cum o derogare dela norma generală de procedură, care admite în materie de simplă contravențiune, numai dreptul de recurs, iar nu pe cel de apel ;

Având în vedere, că deși în art. 7 nu se prevede dreptul de apel de cât pentru infractor, însă din această redacțiune a textului, nu se poate trage concluziunea că procurorul nu ar putea apela hotărârile date în materie de speculă, mai întâi fiind-că spiritul general al legi este acel al unei legi represive și al duilea fiind că nu s'ar putea concepe o lege, care să acorde dreptul procurorului de a face apel numai atunci când un infractor s'a făcut culpabil de acaparare, ascundere, etc. a mărfurilor, sau de reidivă, în care se dă și închisoare, iar nu și în cazul când infractorul nu ațipează prețurile sau săvârșesc pentru prima oară, infracțiunea de a vinde cu preț mai mare decât cel indicat de normele legi ;

Având în vedere că acest drept al Procurorului, nu se poate tăgădui nici pentru un alt motiv și anume : Procurorul, poate apela hotărârile date de Judecătorul de ocol, în materie de speculă (art. 73 l. j. o), hotărâri care se dau prin cărți de judecată, apelate după cum se știe de Procuror după normele și în termenii obișnuți ; ori, dacă pentru abaterile săvârșite de negustori speculanți, la sate, procurorul are dreptul de apel, numai fiindcă abaterea este pedepsită printr-o carte de judecată, nu s'ar putea pricepe cum Procurorul nu ar putea apela și hotărârile comisiunelor dela orașe, care hotărâri sancționează aceleași abateri ;

Având în vedere că în acest caz, ar fi să se creeze infractorului din comunele urbane, reședințe de județ, o situație mult mai avantajoasă de cât celui dela sate, ceiace n'a putut intra în vederile legiuitorului ;

Având în vedere că o asemenea distincțiune, nu a putut intra în intențiunile legiuitorului, și că deci

omisiunea legiuitorului, de a prevedea expres dreptul de apel pentru procuror, este o simplă scăpare din vedere ;

Având în vedere că principul de drept «*poenalia sunt restringenda*» nu suferă în specie nici-o atingere, de oare ce dreptul procurorului de a face apel, și deci a supraveghea interesele societăți rezultă cu suficiența din toată redacțiunea și din spiritul decretului lege.

Având în vedere că, dacă din spirit de indulgență sau din rea interpretare a legel, s'ar da infractorilor pedepse prea mici, sau chiar se achită acești infractori în cazuri de vini vădite, în acest caz, societatea care nu are alt apărător de cât pe procuror, s'ar vedea lipsită de beneficiul unei instanțe superioare de apel, și aceasta în opunere cu infractorul, căruia legea îi conferă dreptul de apel ;

Având în vedere că legiuitorul nu a putut concepe o asemenea distincțiune, care nu cadrează deloc cu spiritul represiv al decretului lege relativ la speculă ; Considerând deci, că și din acest punct de vedere, dreptul procurorului de a face apel, este incontestabil. Asupra tardivității apelului :

Având în vedere că, din moment ce este admisibil că procurorul are dreptul de a apela hotărârile Comisiunii pentru judecarea speculațiilor la orașe, cum poate apela și cărțile de judecată, date de Judecătorii de ocol la sate și în comunele urbane nereședințe, în acest caz, termenul de apel pentru procuror urmează a fi socotit tot dela data comunicării hotărârii pentru parchet ;

Având în vedere că, speță, hotărârea comisiunii, nu a fost comunicată parchetului, spre a curge termenul de apel, deci apelul procurorului câtă a fi considerat ca făcut în termen ;

Pentru aceste motive redactate de D-l. Prim Președinte, al Trib. în unire cu concluziunile D-lui Procuror, respinge incidentul etc.

(ss) D. M. Ranetescu, D. Dumitrescu

Grefier (s) Filibiu

Opiniune

Sub semnătul, sunt de părere că apelul Parchetului contra deciziunii No. 119 din 29 Noembrie 1920 a comisiunii pentru judecarea negustorilor speculanți este inadmisibil, pentru următoarele motive :

Având în vedere că împrejurări economice și sociale specifice impunând legiuitorului penal să califice ca infracțiuni și să le sancționeze cu pedepse severe fapte, care dacă până atunci erau în conflict cu morala, azi putea produce grave turburări sociale, și ținând seamă că acești infractori vor fi dintr-o anumită categorie de profesioniști—negustorii—prin Decretul lege No. 2969 din 1919, care guvernează această materie, îi sustrage dela Tribunalele ordinare, instituind pentru judecarea lor, o comisiune specială, care prin compunerea ei, să reprezinte pe judecătorii lor firești ;

Având în vedere că, scopul acestei legiferări este de a pune o stavilă speculei care se întinde vertiginos și amenințător și măsurile luate prevăd pedepse care, atât prin gravitatea, cât și prin natura lor, au un caracter penal de nediscutat ; totuși, dacă ne raportăm la instanța creată pentru a i judeca, la compunerea ei și însuși titulatura : „Comisiunea pentru judecarea negustorilor speculanți” »lături de acest caracter penal se evidențiază și acel disciplinar, căci însuși corporațiunea din care infractorul face parte, prin reprezentantul ei (Președintele Camerei de Comerț sau delegatul său) îi aplică pedeapsa ;

Considerând că găsindu-ne în fața unei legi și penale

și speciale, care instituie o jurisdicție nouă, dispozițiile sale vor fi de strictă interpretare, fără a le putea întinde prin analogie și intenții ale legiuitorului care nu rezultă din texte exprese, sau în orice caz, unde vom găsi inadvertențe sau nelămuriri, interpretarea trebuie dată în favoarea infractorului;

Având în vedere potrivit regulilor înscrise în articol 169, 196 și 197 din procedura penală, dreptul de a ataca o hotărâre îl au toate părțile care au figurat la prima instanță, și numai acestea; că, deci, dreptul parchetului de a apela hotărârile date în materie penală, nu se întinde la toate cazurile, ci este limitat de acest principiu, așa că nu va putea uza de acest drept contra hotărârilor date de acele instanțe, înaintea cărora nu va fi figurat, decât numai când legiuitorul a derogat dela acest principiu acordându-i în mod expres acest drept, — cum a făcut prin art. 102 din legea jud. de Ocoale;

Având în vedere că în speță, parchetul nu figurează înaintea comisiei pentru judecarea negustorilor speculanți și rolul său conform decretului lege No. 2969/919 este numai acel prevăzut de art. 19, de a constata abaterile; că o dispozițiune expresă nu este înscrisă că parchetul va putea apela hotărârile acestor comisii, atunci deci, acest drept, prevăzut în art. 7, nu'l are decât infractorul;

Având în vedere că se obiectează că intrucât infracțiunile isvorâte din această lege și săvârșite în comunele rurale, sunt date în competența judecătorilor de ocoale, a căror hotărâri putând fi apelate, ar urma ca pentru aceleași infracțiuni, să se facă deosebire, între infractorii rurali, care ar avea o situație mai grea decât acei urbani, care sunt mai periculoși;

Considerând că Decretul-lege No. 2969/919 în principiile și dispozițiile sale esențiale s'a ocupat de *eo quod plerumque fit* de specula dela orașe, care sunt centre comerciale mai importante, și când a ajuns la comunele rurale, neputând constitui aceleași comisii ca la orașe, a dat judecarea acestor infracțiuni în competența judecătorilor de ocoale, care, în acest caz, substituindu-se comisiunilor de speculă, având de aplicat o lege specială, căile de atac vor fi acelea și pentru acele părți, prevăzute în această lege iar nu acelea din legea lor organică; că deci, nici în potriva cărților de judecată date în materie de speculă, parchetul nu are drept de apel; că, în orice caz, chiar dacă s'ar admite că judecătorul de ocol și în materie de speculă judecă în limita competenței fixată de legea sa organică și hotărârea sa este supusă apelului parchetului, totuși această diferențiere între infractorii urbani și rurali fiind fixată printr'un text categoric de lege, intenția legiuitorului este precizată și dacă stăruim în a o deduce și interpreta, apoi această interpretare, fiind vorba de o lege penală, nu poate fi decât favorabilă infractorului, în sensul că, apelul parchetului, nu poate fi admis pentru a'î face situație mai grea;

Considerând că, față cu aceste principii de drept strict, peste care nu se poate trece, oricât de revoltată ar fi societatea de pedepsile prea indulgente ale comisiei de speculă, față cu solidaritatea și rezistența speculanților, Tribunalul, nu poate îndrepta această slăbiciune adminând dispozițiuni, pe care legea nu le prevede, căci în acest caz, am depăși rolul de judecători și ne-am substitui legiuitorului, pentru a'î completa;

Pentru aceste motive, găsind că apelul parchetului

este inadmisibil, în materie de speculă, suntem de părere a se respinge;

Judecător de ședință (s) A. Crețulescu

NOTA.— Decretul lege 2969/919 relativ la înfrânarea speculei a dat loc în aplicațiunea sa la multe dificultăți. Așa de pildă: chestiunea depunerii amenzii de către condamnat, în cazul când face apel¹⁾ chestiunea constituționalității lui,²⁾ iar acum: *chestiunea dacă procurorul are dreptul de a face apel contra hotărârilor date de Comisiunea de judecată pentru înfrânarea speculei.*

Celelalte chestiuni fiind rezolvate de jurisprudența, ne vom ocupa numai de aceasta din urmă. În ce privește dreptul procurorului de a face apel majoritatea s'a pronunțat afirmativ³⁾, minoritatea negativ⁴⁾.

Noi credem, că soluțiunea majorității e cea mai temeinică și mai conformă cu principiile generale în materie de represiune.

1. Atât din economia, cât și din spiritul decretului lege rezultă în mod nelindoios, că legiuitorul a căutat prin penalități severe să pună un frâu, o stavila negustorilor și comercianților fie angrosiști, fie detașiști, care prin acapararea sau ascunderea obiectelor de prima necesitate, înălțurând jocul liber al cererei și ofertei, — speculează nevoile populațiunii,

O lege de înfrânare a speculei era necesară spre a se evita o revoluție a claselor nevoiașe lăsate pradă unor comercianți puși pe îmbogățire, prin specularea trebuințelor ei. Căci a specula asupra obiectelor de prima necesitate, e o crimă tot așa de mare ca și a jefui la drumul mare, sau a ucide.

Conduc de aceste necesități politice sociale și economice, legiuitorul a mărit numărul agenților însă-cinași cu constatarea acestor acte de speculă și a însărcinat o comisiune specială de judecată, care să le judece, mai ales la orașe, unde densitatea populației e mai mare, centrele de producție mai departate și puțința de specula mai lesnicioasă.

În afară de legiuitorul a prevăzut și o procedură¹⁾ mai urgentă de judecare a delictelor și contravențiunilor prevăzute de lege.

1) Vezi Trib. Roman sent. din 17 Dec. 1919 cu nota noastră în *Curierul Judiciar* No. 24—25/920 p. 202 și urm., Trib. Brăila, Dolj, în *Curierul Judiciar* No. 4—5/920. Conf. P. Pavelanu, Aplicarea decretului lege 29/9 cu privire la consemnarea sumei de către apelanții contravenienți, *G. Hagi-Chirva*. Cum trebuie înțel-ăsă libertatea comerțului sub imperiul decret lege 2969/919; I. T. Georgescu, decret lege 2969/919 relativ la înfrânarea speculii în *Curierul Judiciar* No. 55—56/920.

2) Trib. Dolj secția II, sent. din 28 Sept. 1920 în *Curierul Judiciar* No. 18/921, p. 283.

3. În același sens Trib. Prahova, sent. 1255 din 30 Noemb. 1920 (nepublicată).

4. În sens contrar: Trib. Fălciu, sent. 251 la Martie 1920 și *Dreptul* 44, p. 510.

E drept că, decretul lege asupra speculei, redactat în grabă, are multe lacune și inadverențe, pe care legea similară franceză din 22 Sept. 1918 le-a evitat.

Însă sunt lacune și la une. Unele nu se pot umplea de cât pe cale legislativă, altele, fiind simple omisiuni, scăpări din vedere, se pot completa apelând la principiile de drept comun.

În adevăr decretul lege pentru înfrânarea speculei, este o lege specială, și acolo unde ea nu derogă expres se aplică principiile de drept comun⁵⁾.

2. Revenind la chestiunea de drept ce ne preocupă, dacă procurorul are sau nu dreptul de a face apel contra hotărârilor Comisiunii de judecată pentru înfrânarea speculei, constatăm o omisiune regretabilă în această privință.

În adevăr art. 7 și 8 din decretul lege 2969/919, reglementează numai drepturile părți vătămate și inculpatului în ce privește dreptul de apel. Ministerul public i se spune că are dreptul de a deschide acțiune publică, însă tace asupra dreptului dacă are și exercițiul acestei acțiuni: dreptul de a face apel, etc.

Ori această omisiune nu trebuie interpretată în sensul că legiuitorul a ridicat Ministerului public exercițiul acestor acțiuni — căci ar fi în contradicție cu principiile generale în materie de represiune.

De aceea logica și rațiunea însuși ne sfătușează a face apel la dreptul comun.

Ori conform art. 169, 196 și 199 pr. pen. cât și art. 73, 75 și 102 l. j. o. care face aplicațiunea principiilor în materie de represiune, Ministerul public are dreptul de apel în materie corecțională, în calitate de reprezentant al intereselor societății.

Prin urmare, în virtutea acestor interese, nu i se poate răpi ministerului public, care are monopolul exercițiului acțiunii publice, dreptul de a face apel tocmai într-o materie unde interesele societății sunt în joc, unde rigoarea represiunii trebuie să fie cât mai simțită, iar controlul ministerului public cât mai eficace.

În afara de aceasta ar fi o contradicție în modul de interpretare al aceleiași legi: când e vorba de hotărârile comisiilor de judecată pentru înfrânarea speculei la orașe, ministerul public să n'aibă drept de apel, pe când contra cârților de judecată pentru contravențiuni la aceiași lege în comunele rurale, să aibă dreptul de apel.

Interpretând legea în acest sens ar urma să se creeze speculatorului de la orașe o situație mai bună decât celui de la țară, ceea ce ar fi și nedrept și absurd.

5). Vezi în acest sens *Trib. Fălciu*. Sent. publicat în acest număr.

3. Un alt temeiu puternic care pledează pentru acordarea dreptului de apel Minist. public este și acesta: infractorul, când este achitat sau i se dă o pedeapsa mica, el nu mai are interes să facă apel; deasemenea apelul părții civile nu poate pune în discuție penalitatea faptului, — ar urma că atunci când comisiunea a fost prea indulgentă, ministerul public, care este apărătorul societății, să nu poată interveni, lipsindu-l astfel de beneficiul a două grade de jurisdicție.

Deci infractorul ar fi mai avantajat de cât societatea în dreptul ei de apărare, ceea ce ar fi iarăși nedrept și absurd.

Această distincțiune nu ar putea nici o dată intra în intențiunea unui legiuitor, care caută să înfrâneze specula ilicită prin cât mai severe penalități.

Iată pentru ce temeiuri găsim mai juridică părerea majorității, pe care de altfel jurisprudența a adoptat-o în mod constant, încât putem zice că este unanim admisă.

E. C. DECUSARA

BIBLIOGRAFIE

A apărut primul caiet mensual al *Pandectelor române* de sub direcțiunea d-lui C. Hamangiu, consilier la Curtea de Casație, de numele căruia sunt legate cele mai răspândite colecțiuni de legi române Noua publicațiune se înfățișează în aceleși condițiuni tehnice tipografice demne de toată lauda, ca și codul general și codurile uzuale publicate în edițiura Alcalay. De rândul acesta d-l Hamangiu este dator o parte din elogiul d-lui Ignatz Herz, librarul bine cunoscut, pentru sacrificiile materiale la care a consimțit în interesul științei juridice naționale.

Formatul și împărțirea materiei Pandectelor sunt luate după modelul marilor colecțiuni franceze Dalloz și Sirey. Partea jurisprudențială conține deciziunile recente mai importante ale Casației. Cârlilor de apel și Tribunalelor. D-l Hamangiu ne făgăduiește publicarea pe scurt și a jurisprudenței anterioare, dela 1862 până în prezent. — Se înțelege că majoritatea jurisprudenței se găsește publicată cu adnotări, mai întotdeauna, în revatele noastre de drept; rolul Pandectelor ar rămâne așa dar de a culege din reviste jurisprudențele cele mai însemnate, coordonându-le pe materii, sau de a stabili starea jurisprudenței asupra unor anumite chestiuni controversate și evoluția ei în timp.

Primul caiet al Pandectelor este onorat cu adnotațiuni interesante și recunoaștem aci meritele d-lui Hamangiu, care a isbutit să strângă la o laltă numeroase bunevoini pentru această fasciculă inaugurală.

Urăm noului confrate să aibe și pe viitor aceiași binevoitori concurs, care să poată să-i asigure o viață nesfârșită.

TRIBUNA JURIDICĂ. An II. No. 12—32, cuprinde interesantul ante-proiect de revizuire a Codului civil: Tit. preliminar. I, V, VI, VII, VIII, IX, X și XI, însoțit de expunerea de motive, proiect elaborat conform însărcinării date de comisiunea de unificare a legislației pentru România-mare, de savantul profesor și juriconsult D. Alexandresco.

Lucrarea d-lui profesor D. Alexandresco, de o netăgăduită valoare, credem că va fi de mare folos comisiunei chemată a elabora proiectul de lege pentru unificarea dreptului civil.

Conferințele dela Baroul de Ilfov

Sâmbătă 15 cor. ora 5 p. m. D-l avocat P. Vasilescu va ține conferința anunțată, în sala de ședințe a Trib. Comercial Ilfov s. II, tratând despre: *Contribuțiuni asupra Dreptului nostru viitor.*